

Osakeyhtiön maksuvaikeudet – yrityssaneeraus vai konkurssi?

Opas yrittäjälle insolvenssimenettelyistä

Pinja Huttunen

Opinnäytetyö, AMK, tradenomi

Maaliskuu 2023

Liiketalouden ala

Tradenomi (AMK), liiketalouden koulutusohjelma

Juridiikka

Huttunen Pinja

Osakeyhtiön maksuvaikeudet - yrityssaneeraus vai konkurssi?

Opas yrittäjälle insolvenssimenettelyistä

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaliskuu 2023, 44 sivua.

Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet. Liiketalouden tutkinto-ohjelma (AMK). Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitkä ovat osakeyhtiön insolvenssimenettelyt eli maksuvaikeusmenettelyt ja miten ne eroavat toisistaan. Tehtävänä oli myös selvittää, missä maksuvaikeustilanteessa kullekin osakeyhtiölle insolvenssimenettely soveltuu parhaiten. Tavoitteena oli luoda maksuvaikeuksissa olevan osakeyhtiön yrittäjälle selkeä kokonaisuus insolvenssimenettelyistä sekä kertoa yleisesti lisävelkaantumisen estämisestä.

Tutkimuksessa hyödynnettiin yrityssaneeraukseen ja konkurssiin hakeutuneiden yritysten tilastotietoja vuodelta 2019 sekä 2022. Tutkimuksessa tarkoituksena oli vertailla, miten koronapandemia vaikutti yrityksen maksukyvyttömyysmenettelyihin.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista sekä määrällistä tutkimustapaa yhdistäen toisiinsa. Laadullinen tutkimus toteutettiin sisällönanalyysin avulla sekä määrällinen tutkimus tehtiin tilastollisena tutkimuksena. Lisäksi opinnäytetyössä hyödynnettiin empiirisen oikeustutkimuksen näkökulmaa lakien tulkitsemiseen ja soveltamiseen. Tutkimuksen kohderyhmänä oli kaikki maksuvaikeuksissa olevat osakeyhtiöt.

Tutkimuksessa selvitettiin osakeyhtiön insolvenssimenettelyt. Konkurssi- ja yrityssaneeraushakemuksien tilastotiedoista huomattiin, että konkurssihakemuksia on yli kahdeksan kertaa enemmän kuin yrityssaneeraushakemuksia. Tämä kertoisi siitä, että yrityssaneeraukseen hakeudutaan liian myöhään, jolloin ainoa vaihtoehto on konkurssi. Tuloksista on myös havaittavissa, että COVID-19 pandemian aikana konkurssi- ja yrityssaneeraushakemukset eivät lisääntyneet. Syynä tähän on se, että yrityksiä tuettiin valtion puolesta hyvin voimakkaasti.

Tutkimuksen avulla maksuvaikeuksissa olevat osakeyhtiöt voivat vielä tarkastella oman yrityksen taloustilannetta ja miettiä, voiko tilannetta korjata ennen kuin insolvenssimenettelyihin joutuu hakeutumaan. Tutkimuksessa selvitettiin, missä tilanteessa kannattaa suoraan hakeutua konkurssiin ja missä tilanteessa yrityssaneeraus olisi vielä mahdollista.

Avainsanat (asiasanat)

konkurssi, yrityssaneeraus, osakeyhtiö, maksuvaikeudet, maksumuistutus

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

ei salassapidettävää sisältöä

Huttunen Pinja

**Payment difficulties of a limited company - corporate restructuring or bankruptcy?
A guide for entrepreneurs on insolvency procedures**

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, March 2023, 44 pages.

Trade, Administration and Law. Degree Programme in Business Administration. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The purpose of the study was to find out what the insolvency procedures of a limited company or insolvency procedures are and how they differ from each other. Additionally, the assignment was to find out which insolvency procedure is best suited for each limited company in a situation of payment difficulties. The goal was to create a clear set of insolvency procedures for the entrepreneur of a limited liability company in payment difficulties and to inform in general about the prevention of further indebtedness.

The study used statistical data from companies that had filed for corporate restructuring and bankruptcy between 2019 and 2022. The purpose was to compare how the COVID-19 pandemic has affected companies' insolvency procedures.

The research used a combination of qualitative and quantitative methods. Qualitative approach was carried out with the help of content analysis, and the quantitative research was conducted as a statistical study. In addition perspective of empirical legal research to interpret and apply laws were used. The study targeted all limited companies in payment difficulties.

The investigation investigated the insolvency procedures of the limited company. The state-of-the-art data on bankruptcy and business restructuring applications, revealed that there are more than eight times more bankruptcy applications than business restructuring applications. This would indicate that the companies apply for restructuring too late, in which case the only option is bankruptcy. The results also indicate that during the COVID-19 pandemic, bankruptcy and company restructuring applications did not increase. The reason for this is that companies were very strongly supported by the state.

With the help of research, limited liability companies in payment difficulties can still look at examine their financial situation and consider whether the situation can be corrected before they have to apply for insolvency proceedings. The study found out in which situation it is worth directly filing for bankruptcy and in which situation company restructuring would still be possible.

Keywords/tags (subjects)

bankruptcy, company reorganization, limited company, payment difficulties, payment reminder

Miscellaneous (Confidential information)

no confidential information

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Tutkimusasetelma	4
2.1	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset	4
2.2	Tutkimus- ja analyysimenetelmä	5
2.3	Aineistonkeruumenetelmät	7
2.4	Käsitelmämittelyt	7
3	Osakeyhtiön maksuvaikkeudet	8
3.1	Mistä osakeyhtiön maksuvaikkeudet johtuvat?	8
3.2	Miten estää lisävelkaantumisen osakeyhtiössä?	9
4	Maksumuistutuksen eteneminen perintään	11
4.1	Maksumuistutus ja -vaatimus	13
4.2	Tratta	15
4.3	Maksuhäiriömerkintä	16
4.4	Oikeudellinen perintä	17
5	Konkurssi	18
5.1	Yleistietoa konkurssista	18
5.1.1	Konkurssimenettelyn vaiheet	19
5.1.2	Konkurssiin hakeminen ja asettaminen	20
5.1.3	Konkurssipesän velka- ja omaisuuserittely	22
5.1.4	Konkurssipesän lopettaminen	23
6	Yrityssaneeraus	25
6.1	Yleistietoa velkasaneerauksesta	25
6.2	Saneerausmenettelyn vaiheet	25
6.2.1	Saneerausmenettelyn aloittaminen	26
6.2.2	Saneerausmenettelyn suunnittelu	27
6.2.3	Velkojien äänestys	28
6.2.4	Saneerausohjelman vahvistaminen	29
6.2.5	Saneerausmenettelyn päättyminen	30
7	Konkurssin ja yrityssaneerauksen eroavaisuudet	31
8	Insolvenssimenettelyn valitseminen	32
8.1	Yrityssaneeraus insolvenssimenettelynä	32
8.2	Konkurssi insolvenssimenettelynä	33

9 Tilastot konkurssiin ja yrityssaneeraukseen hakeutuneista osakeyhtiöistä	
vuoden 2019 ja 2022 aikana	34
10 Pohdinta.....	37
10.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	38
10.2 Eettisyys ja luotettavuus	39
10.3 Jatkotutkimusaihe	40
Lähteet	41

Kuviot

Kuvio 1. Lisävelkaantumisen estäminen	10
Kuvio 2. Perintäprosessi.....	12
Kuvio 3. Konkurssimenettelyn vaiheet	19
Kuvio 4. Konkurssihakemus	20
Kuvio 5. Saneerausmenettelyn vaiheet	22

Taulukot

Taulukko 1. Konkurssihakemukset vuodelta 2019 ja 2022.....	35
Taulukko 2. Yrityssaneeraushakemukset vuodelta 2019 ja 2022	36

1 Johdanto

Vuoden 2023 maailmantilanteesta johtuen osakeyhtiöiden taloudellinen tilanne on heikentynyt huomattavasti maailmalla. Maaliskuussa vuonna 2020 Maailman terveysjärjestö (World Health Organization) julisti maailmalle COVID-19 pandemian, jolla oli todella suuri vaikutus koko maailman taloustilanteeseen. Kun pandemiaa alettiin saamaan hiukan kuriin, helmikuussa 2022 Venäjä käynnisti sotatoimet Ukrainaa vastaan. Sota vaikuttaa laajalti maailman elintarvikemarkkinoihin, tavaran liikkumiseen sekä energian hintaan ja toimitettavuuteen (Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen markkinavaikutukset: EU:n toimet 2022). Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa sota jatkuu edelleen Ukrainassa. Näiden lisäksi vuoden 2021 aikana inflaatio lähti nousuun, jonka vaikutuksia on näkynyt myös osakeyhtiöiden taloustilanteessa (Kajanoja 2022).

Muun muassa näistä edellä mainituista syistä johtuen, yrittäjillä on koko ajan tarve olla enemmän tietoisia osakeyhtiön maksuvaikeuksien hoitamisesta. Insolvenssimenettelyistä löytyy paljon yksittäisiä lyhyitä artikkeleita, monta sataa sivua pitkiä kirjoja tai lakisäädöksiä, joita on joskus hankala tulkita. Opinnäytetyöstä haluttiin luoda yksi selkeä ja ymmärrettävä kokonaisuus, jossa on yrittäjälle tarvittavat tiedot insolvenssimenettelyistä ja niiden eroavaisuuksista.

Opinnäytetyö on rakennettu osakeyhtiöiden maksuongelmien selvittämistä varten ja tarkoituksena on selvittää yrittäjille kokonaiskuva osakeyhtiön insolvenssimenettelyistä, miten ne käytännössä toimivat ja mitkä ovat yrityksen mahdolliset sen hetkiset vaihtoehdot. Tutkimus suoritettiin määrällistä ja laadullista tutkimusotetta yhdistellen ja aiheajaus tehtiin koskemaan erityisesti osakeyhtiöitä, vaikka opinnäytetyöstä hyötyy monet muutkin yritysmuodot. Osakeyhtiö on kaikista yleisin yhtiömuoto Suomessa, joten oli luonnollista rajata aihe koskemaan vain sitä.

Tutkimuksen aihe valikoitui sen ajankohtaisuuden takia, sekä sen, ettei aiheesta löytynyt tarpeeksi tiivistä, kattavaa ja selkeää kokonaisuutta. Vuonna 2023 osakeyhtiöitä on rekisteröity Kaupparekisteriin yhteensä noin 275 000 kappaletta (Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä, 2023). Näistä keskimäärin noin 2050 osakeyhtiötä hakeutuu vuosittain konkurssiin ja yrityssaneeraukseen 250-300 osakeyhtiötä (Konkurssit vuositason toimialoittain 2012-2021). Vaikka vuosittainen hakumäärä on osakeyhtiöihin nähden vähäinen, haluttiin tutkimuksessa pohtia, miksi yrityssaneeraukseen hakeutuneiden osakeyhtiöiden määrä on yli kahdeksan kertaa pienempi, kuin konkurssiin hakeutuneiden osakeyhtiöiden.

2 Tutkimusasetelma

Tutkimusasetelma kertoo Kanasen (2017, 21) mukaan tutkimuksessa käytettävän tutkimusongelman kokonaisuutta. Tutkimusasetelma kertoo opinnäytetyön tavoitteet, tutkimuskysymykset sekä tutkimus- ja analyysimenetelmät. Tutkimuksessa selvitetään ensin tutkimusongelma, joka myöhemmin muuttuu tutkimuskysymykseksi. Tutkimuskysymykset määrittelevät sen, mistä ja miten aineistoa haetaan. Valituilla analyysimenetelmillä kerätty aineisto analysoidaan, jonka pohjalta tutkitaan tulokset ja tehdään johtopäätökset. (Kananen 2017, 21.)

2.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on selventää osakeyhtiön yrittäjälle, mitä osakeyhtiön insolvenssimenettelyitä on ja miten ne käytännössä toimivat. Tarkoituksena on, että opinnäytetyötä voi hyödyntää jokainen maksuvaikeuksissa oleva osakeyhtiö ja opinnäytetyö on laadittu siten, että asiasta entuudestaan tietämätönkin pystyy ymmärtämään opinnäytetyön sisällön. Tutkimuksessa perehdytään myös mahdollisiin maksuvaikeuksia aiheuttaviin syihin sekä siihen, miten niistä on mahdollista selviytyä, ennen kuin insolvenssimenettely tulee eteen.

Kanasen (2017, 61) mukaan opinnäytetyössä on kyse ongelman ratkaisemisesta. Jokaisen opinnäytetyön ajatus on, että ongelma saadaan poistettua tai selvitettyä. (Kananen 2017, 51.) Tutkimuskysymykset määrittelevät Kanasen (2017, 52) mukaan koko tutkimuksen sisältöä ja rakennetta. Tutkimuskysymyksiä voi olla useita ja opinnäytetyössä on haluttu ottaa mukaan useampi tutkimuskysymys siksi, että aihe on hyvin laaja ja sitä voi tarkastella monesta suunnasta. (Kananen 2017, 52.)

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat: **mikä on yrityssaneeraus ja konkurssi, sekä miten ne eroavat toisistaan? Kumpi näistä insolvenssimenettelyistä palvelee yritykseni tarpeita enemmän?**

2.2 Tutkimus- ja analyysimenetelmä

Kanasen (2017, 27) mukaan tutkimusmenetelmiä tarvitaan siksi, että tutkimukseen saadaan tieteellistä ja luotettavaa tietoa. Tutkimusmenetelmänä käytetään kvalitatiivista eli laadullista, kvantitatiivista eli määrällistä metodologiaa sekä empiirisen oikeustutkimuksen näkökulmaa. Koska tutkimusmenetelmiä on useita, kutsutaan tätä monimenetelmäisyydeksi eli triangulaatioksi. Triangulaatiota on neljää erilaista päätyyppiä: tutkijatriangulaatiota, teoriatriangulaatiota, menetelmätriangulaatiota sekä aineistotriangulaatiota. Tutkijatriangulaatiossa useampi tutkija tutkii täysin samaa asiaa, teoriatriangulaatiossa hyödynnetään monia erilaisia teorioita ja menetelmätriangulaatiossa käytetään aineiston keräämiseen useita erilaisia menetelmiä, esimerkiksi haastattelua sekä havainnointia. Opinnäytetyössä käytetään aineistotriangulaatiota, eli käytetään paljon erilaisia aineistoja samojen tutkimuskysymysten tutkimiseen. (Nieminen & Lähteenmäki 2021, 14–15.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuskohdetta ei ennalta tiedetä, vaan halutaan tehdä tutkittavasta aiheesta paremmin ymmärrettävä eli selvitetään, mitä tutkittava asia tarkoittaa ja mistä tässä asiassa on kyse (Kananen 2017, 60). Opinnäytetyön tapauksessa laadullista tutkimusta käytetään selvittämään, mitkä ovat osakeyhtiön insolvenssimenettelyt ja mitä ne käytännössä tarkoittavat. Laadullinen tutkimusote tehdään laadullisena sisällönanalyysinä. Juutin ja Puusan (2020) mukaan laadullisessa tutkimuksessa on hyvin tavallista, että kirjallisuuteen perehtymisen jälkeen tutkijan palaa takaisin niin sanotusti 'lähtöpisteeseen' ja vastaa tutkimuskysymyksiin ja tavoitteisiin syvemmin. (Juuti & Puusa 2020.)

Laadullinen sisällönanalyysi soveltuu tutkimukseen, koska opinnäytetyön aineistossa on hyvin paljon erilaisia dokumentteja, kuten oikeuskirjallisuutta, säädöksiä, artikkeleita ja raportteja. Laadullinen sisällönanalyysi jaetaan kahteen eri kategoriaan: deduktiiviseen ja induktiiviseen aineiston analysointiin. Deduktiivinen on teorialähtöistä ja induktiivinen aineistolähtöistä. Opinnäytetyössä käytetään deduktiivista eli teorialähtöistä analysointia. Vaikka sekä teoria- että aineistolähtöisessä analysoinnissa edetään aineiston ehdoilla, teorialähtöisessä analysoinnissa tutkitaan jo olemassa olevaa tietoa ja aineiston käsitteet tuodaan valmiina teorian pohjalta, kun taas aineistolähtöisessä analysoinnissa teoria luodaan aineistosta. (Tuomi & Sarajärvi 2017.)

Laadullisessa sisällönanalyysissä tutkimusaineisto on todella suuri ja se tiivistetään helpommin tulkittavaan ja ymmärrettävään muotoon. Opinnäytetyössä on paljon eri säädöksiä sekä oikeuskirjallisuutta, joista on tehty yksi tiivis aineisto.

Opinnäytetyö pohjautuu myös hyvin pitkälti empiirisen oikeustutkimuksen näkökulmaan, eli lakien tulkittamiseen ja soveltamiseen. Empiirinen oikeustutkimus eroaa lainopillisesta eli oikeusdogmaattisesta tutkimuksesta siten, että empiirisessä oikeustutkimuksessa selvitetään, mitkä ovat senhetkiset voimassa olevat lait ja käytetään niitä hyödyksi tutkimuksessa. Empiirinen oikeustutkimus tarkastelee aineistoa sellaisena kuin se on. Esimerkiksi säädökset analysoidaan siten, kuin ne on säädetty, eikä niin, että miten niiden pitäisi olla. (Pikkarainen n.d.) Lainopillisessa tutkimuksessa taas tarkastellaan lakeja syvemmin ja pyritään auttamaan lainsoveltajia kehittämään oikeusjärjestelmää. Empiirinen tutkimus ei myöskään ole normatiivista eli ei oteta lakeihin kantaa niin kuin lainopillisessa tutkimuksessa. Nieminen ja Lähteenmäki (2021, 13) sanookin, että empiirinen tutkimus tarkastelee asioita 'ulkoa päin'. (Nieminen & Lähteenmäki 2021, 13.) Koska opinnäytetyön aiheena oli selvittää mitä osakeyhtiön insolvenssimenettelyt käytännössä tarkoittavat, sopi empiirinen oikeustutkimus hyvin opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi, koska tarkoituksena oli tarkastella lakia siten, miten se tällä hetkellä on.

Määrällinen tutkimus toteutetaan tilastollisena tutkimuksena. Määrällinen tutkimus eroaa laadullisesta tutkimuksesta siten, että määrällisessä vastataan kysymyksiin mikä, missä, paljonko, kuinka usein? Tilastollisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan numeraalisesti. Tilastokeskukselta sekä Oikeusrekisterikeskukselta saatua valmista tilastollista tutkimusaineistoa hyödynnetään opinnäytetyössä. (Vilkkä 2007, 13–14.)

Tilastollista tutkimusotetta aion käyttää tutkiessani vuoden 2022 ja 2019 konkurssi- ja velkasaneeraustilastoja. Tilastot esitetään opinnäytetyössä numeraalisesti taulukon muodossa sekä taulukoita on myös avattu sanalliseen muotoon. (Vilkkä 2021.) Yleensä tilastollinen tutkimus tehdään itse kerätystä aineistosta, mutta valmiiksi olevaa aineistoa löytyy jo, joten sitä kannatti hyödyntää. Tilastollisessa tutkimuksessa tarkoituksena on selvittää, kartoittaa, vertailla tai ennustaa. Opinnäytetyön tutkimus tehdään vertailevana tutkimuksena, koska tutkimuksessa halutaan vertailla vuoden 2019 ja 2022 konkurssi- ja yrityssaneeraushakemusten tilastotietoja toisiinsa. (Vilkkä 2007, 19.)

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat kaikki suomalaiset maksuvaikeuksissa olevat osakeyhtiöt. Sekä pien- että suuryrityksillä voi olla samankaltainen tilanne, mutta etenkin suuryrityksillä maksuvaikeudet koskettavat paljon laajempaa kokonaisuutta, kuten työntekijöitä, yhteistyökumppaneita, alihankkijoita jne. Vaikka tutkimus on rajattu koskemaan vain osakeyhtiöitä, tutkimuksesta hyötyvät kuitenkin muutkin yritysmuodot sekä jossain määrin myös kuluttajat.

2.3 Aineistonkeruumenetelmät

Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät voidaan Kanasen (2017, 29) mukaan jakaa sekundäärisiin ja primäärisiin aineistonkeruumenetelmiin. Primäärisiä aineistonkeruumenetelmiä ovat esimerkiksi haastattelut ja kyselyt, kun taas sekundäärisiin aineistonkeruumenetelmiin luetetaan erilaiset dokumentit. Tutkimuksessa käytetään vain sekundäärisiä aineistonkeruumenetelmiä, eli esimerkiksi oikeuskirjallisuutta, tilastoja ja muita dokumentteja. (Kananen 2017, 29.)

Aineistoa opinnäytetyöhön on kerätty jo pitkin syksyä 2022. Aineistoa ei ole kerätty itse, vaan tutkimuksessa on hyödynnetty jo olemassa olevia aineistoja sekä tilastoja tutkimukseen. Koska opinnäytetyö tehdään oikeudellisten aineistojen pohjalta, ovat säädökset olennainen osa tutkimusta. Oikeuskirjallisuutta aiheesta oli tarjolla riittävä määrä, mutta täysin ajan tasalla olevaa kirjallisuutta oli haastava löytää. Oikeuskirjallisuuden lisäksi insolvenssimenettelyistä löytyi kuitenkin paljon oikeudellisia artikkeleita.

2.4 Käsitelmäärittelyt

Insolvenssimenettelyillä tarkoitetaan maksuvaikeusmenettelyitä, ja osakeyhtiön maksuvaikeusmenettelyt ovat konkurssi ja yrityssaneeraus (Koulu & Lindfors 2021, 18). **Maksukyvyttömyys** tarkoittaa sitä, että yrityksellä on pitkään ollut vaikeuksia maksaa yritykselle tulleita laskuja sekä menot ovat suuremmat kuin tulot. Velkoja on kerääntynyt ja yritys ei pysty maksamaan niitä. (Yrityksen maksukyvyttömyys 2022.) **Kollektiivinen likvidaatiomenettely** tarkoittaa konkurssin lakisäätelistä järjestelyä, jossa kaikki velallisen osakeyhtiön velkojat saadaan tyydytettyä yhdellä kertaa (Koulu & Lindfors 2021, 79).

3 Osakeyhtiön maksuvaikeudet

3.1 Mistä osakeyhtiön maksuvaikeudet johtuvat?

Osakeyhtiön maksuvaikeuksille voi olla monia erilaisia syitä. Yleensä maksuvaikeudet kerääntyvät pidemmältä ajalta. Kuitenkin joskus eteen saattaa tulla ennalta arvaamaton tilanne, mikä vie yrityksen maksukyvyyn nopeasti. Tällaisia ovat esimerkiksi koronapandemia tai inflaatio.

Yrityksen maksuvaikeuksien syyt voidaan jakaa ulkoisiin ja sisäisiin ongelmiin. Ulkoisia maksuvaikeusongelmia ovat muun muassa tärkeän asiakkaan taloudelliset vaikeudet, yrittäjän sairastuminen tai yleiset syyt, kuten edellä mainittu koronapandemia. Mikäli osakeyhtiö myy isoja projekteja, tai valtavia määriä tavaraa kuluttajille ja yrityksille eikä saa maksua palveluistaan tai tuotteistaan, vaikuttaa se merkittävästi osakeyhtiön taloustilanteeseen. (Yrityksen talousvaikeudet ja niiden ehkäisy 2022.)

Sisäisiin maksuongelmiin luetaan esimerkiksi osaamisen puute yrityksen johdossa, yritystoiminnan aloittaminen ilman, että on selvitetty kysyntä palveluille/tuotteille tai ongelmat henkilöstössä sekä johdossa (Yrityksen talousvaikeudet ja niiden ehkäisy 2022). Yrityksen osaamisen puute on yleinen ongelma osakeyhtiöissä, sillä etenkin pienemmissä yrityksissä yrityksen talousasiat hoitaa monesti yrittäjä itse, jolla ei välttämättä ole mitään koulutusta tai tarpeeksi tietoa yrityksen talouden hoitamisesta.

Nykyisestä maailmantilanteesta johtuen osakeyhtiön johdolla tulee varmasti olemaan hankaluuksia laatia talousarviota yritykselle tuleville vuosille inflaation ja energiakriisin takia. Tämä tulee varmasti olemaan yksi suurimmista syistä lähitulevaisuudessa, miksi osakeyhtiöt ajautuvat maksuvaikeuksiin. Sellaiset yritykset, joilla on tasainen kassavirta, laaja asiakaskunta sekä osaava henkilöstö huolehtimassa yrityksen taloudesta, eivät varmasti ole ensimmäisenä kokemassa maksuvaikeuksia, vaikka maailmantilanne äkisti muuttuisikin.

3.2 Miten estää lisävelkaantuminen osakeyhtiössä?

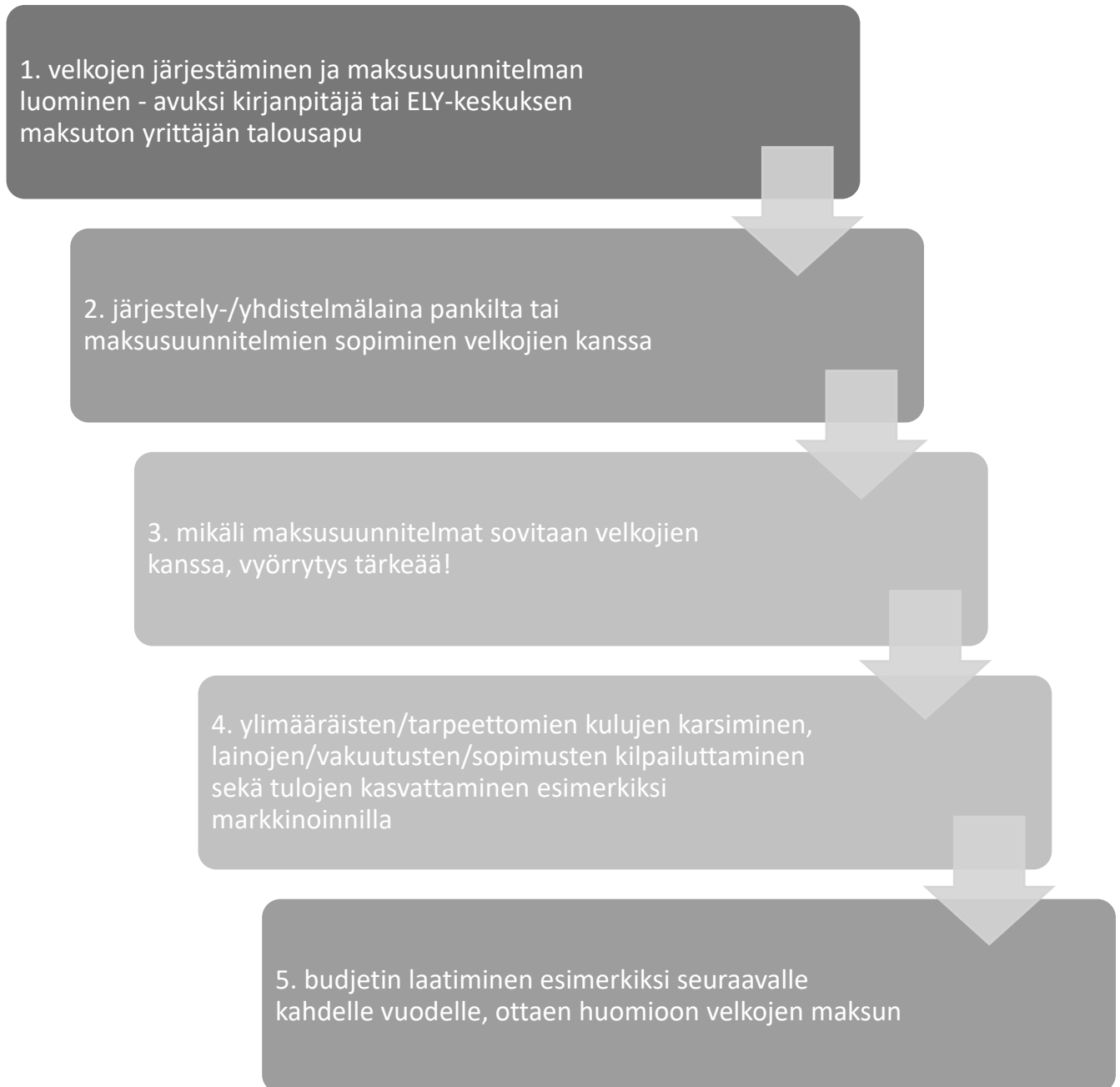
Kun yrityksellä on jo todettu maksuvaikeuksia, lisävelkaantuminen täytyisi estää heti. Tavoitteena on saada liiketoiminta takaisin kannattavaksi mahdollisimman nopeasti.

Ensimmäisenä tärkein asia on järjestellä yrityksellä olevat velat ja luoda niille maksusuunnitelma. Velat kannattaa järjestellä joko siten, että korkeakorkoisin velka maksetaan ensin pois tai vaihtoehtoisesti ne velat, missä on pienin summa. Velkojen maksu kannattaa hoitaa **vyörytyksellä**. Tämä tarkoittaa sitä, että velkojen kanssa neuvotellaan velkoihin mahdollisimman pienet kuukausilyhennyssummat ja sitten yhtä velkaa lyhennetään enemmän, niin paljon kuin on mahdollista. Kun yksi velka on saatu maksettua pois, siirretään tästä jäänyt isompi velanmaksusumma seuraavaan velkaan. Näin kaikki velat lyhenevät vähitellen. Vaikka alussa kuukausierien lyhentäminen menisikin vain korkojen maksun, vapautuu vyöryttämistaktiikalla koko ajan enemmän ja enemmän rahaa loppujen velkojen lyhentämiseen. Velkojen vyörytystä on käytetty eniten kuluttajien velka-asioissa, mutta se toimii samalla periaatteella myös yrityksen velkojen maksussa. (Neuvonnan ohjeita n.d.)

Toisena tärkein asia on menojen pienentäminen ja tulojen kasvattaminen. Näin kassaan jää enemmän rahaa, joilla voi tehostaa velkojen maksua. Osakeyhtiön tulee kartoittaa nykyinen taloustilanne, jotta tietää, mistä rahaa tulee ja mihin sitä menee. Menojen pienentäminen onnistuu muun muassa kilpailuttamalla vakuutukset, tavarantoimittajat, liittymät jne. Tulojen kasvattaminen onnistuu taas markkinoinnilla, etsimällä uusia kohderyhmiä sekä laajentamalla tuote-/palveluvalikoimaa. (Maksuvaikeuksista ja rahoituskriisistä selviytyminen 2021.)

Kolmanneksi tärkein asia on laatia tarkka budjetti/talousarvio jopa useammaksi vuodeksi eteenpäin. Talousarvion avulla näkee, kuinka paljon tulosta yrityksen tulee tehdä, jotta kulut saadaan katettua. Täytyy muistaa myös laskea velkojen maksu talousarvioon, ja kun velkoja saadaan maksettua, niistä vapautuu aina nopeammin rahaa muiden velkojen maksuun, jonka kautta raha jää jossain vaiheessa tilille, kun velat on kuitattu. (Budjetointiprosessi 2020.)

Lisävelkaantumisen estämiseen on viisi tärkeää tehtävää, jotka velallisen yrittäjän tulisi hoitaa heti. Alla on havainnollistavampi kuvio siitä, miten lisävelkaantumisen voisi estää ja velkojen maksua tehostaa (ks. kuvio 1).

Kuvio 1. Lisävelkaantumisen estäminen

Näistä kaikista tärkein on budjetin laatiminen. Mikäli yrittäjä osaa laatia budjetin oikein, saa budjetin avulla säästettyä useamman kuukauden kulut ja tämän avulla pystyy varautumaan, mikäli maksuvaikkeudet uhkaisivat koittaa uudelleen. (Budjetointiprosessi 2020.)

4 Maksumuistutuksen eteneminen perintään

Osakeyhtiöissä tavataan päivittäin erilaisia maksuvaikeuksia ja niihin johtaneita tilanteita. Karkeasti arvioituna voisi sanoa siis, että lähes jokainen osakeyhtiö kokee yrityksen elinkaaren aikana jonkun asteista maksuvaikeutta. Tämä voi olla osakeyhtiön perustamisen alkutaipaleella tai maksuvaikeudet voivat olla syy osakeyhtiön toiminnan loppumiselle. Monet osakeyhtiöt kokevat kuitenkin vain hetkittäisiä vaikeuksia esimerkiksi kohonneiden kustannusten tai isojen kulujen takia, mitkä eivät kuitenkaan vaikuta yrityksen toimintaan.

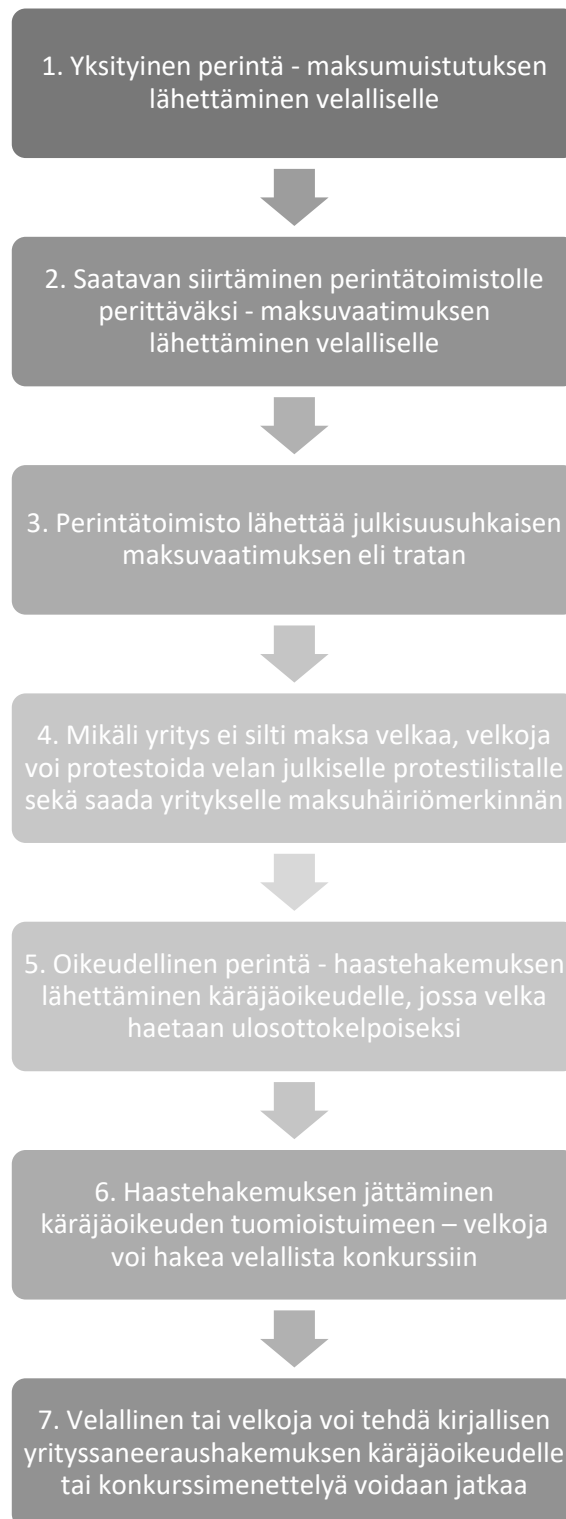
Yleensä maksuvaikeudet kertyvät pidemmältä ajalta, mutta joissain tilanteissa maksuvaikeudet voivat olla hankalasti ennustettavissa. Hyvänä esimerkkinä tähän on vuonna 2019 alkanut koronapandemia, jossa monet ravintolat ja kivijalkamyymälät jouduttiin sulkemaan, eikä suuria kuluja saanut enää katettua mitenkään. Tästä johtuen paljon yrityksiä hakeutui konkurssiin. Konkursilakiin (120/2004 luku 2, pykälä 3:3) tehtiin muutos koronapandemiasta johtuen:

Velallista on pidettävä maksukyvyttömänä, jos velallinen ilmoittaa olevansa maksukyvytön eikä ilmene erityisiä syitä olla hyväksymättä velallisen ilmoitusta. Jollei toisin osoiteta, velallista on pidettävä maksukyvyttömänä erityisesti myös, jos: 3) velallinen, joka on tai on viimeisenä vuonna ennen konkurssihakemuksen tekemistä ollut liike- tai ammattitoiminnastaan kirjanpitovelvollinen, ei viikon kuluessa velkojan maksukehotuksen saatuaan ole maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa. (17.5.2019/664)

Marraskuun 1. päivä vuonna 2020 uusi lakimuutos astui voimaan ja se kuului näin:

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maksukehotus on annettu velalliselle tiedoksi ennen tämän lain voimaantuloa tai jos se on annettu velalliselle tiedoksi tämän lain voimaantulon jälkeen ja perustuu sellaiseen velallisen maksuvelvoitteen laiminlyöntiin, joka on erään tynyt yli kaksi kuukautta ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain voimassaolon päättyessä vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia myös lain voimassaolon päättyminen jälkeen. (Konkurssilaki 120/2004 2 luku 3 §.)

Alla olevassa kuviossa on selvennetty, miten velka etenee perintään ja sitä kautta konkurssiin tai yrityssaneerausmenettelyyn (ks. kuvio 2).

Kuvio 2. Perintäprosessi

Kuten edellä olevasta kuviosta voidaan todeta, maksamaton velka etenee hyvin johdonmukaisesti tuomioistuimeen ja sitä kautta mahdollisesti insolvenssimenettelyihin. Velalliselle ei voi liikaa korostaa, että jokaisen vaiheen kohdalla velan voi aina maksaa pois. Mitä pidemmälle velka kuitenkin etenee, sitä enemmän velallinen joutuu maksamaan erilaisia perintäkuluja.

4.1 Maksumuistutus ja -vaatimus

Maksumuistutus lähetetään useimmiten seitsemän päivää laskun erääntymisen jälkeen. Tämän jälkeen lähetetään useimmiten toinen maksumuistutus- tai vaatimus, jossa on mukaan perintäkuluja. Näitä saa olla enintään 12 euroa, mikäli edellisen maksumuistutuksen/ tai -vaatimuksen lähettämisestä on ehtinyt kulua 10 päivää. (Perintä yritysten välisessä kaupassa n.d.)

Perintäkulujen enimmäismäärästä on kuitenkin säädetty perintälain (513/1999 10 e §) kohdassa seuraavaa:

Muuta kuin kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saa vaatia tässä momentissa tarkoitetuista perintätoimista seuraavat määrät:

- 1) kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta enintään 12 euroa;
- 2) 5 b §:ssä tarkoitettu maksuvaatimuksesta enintään:
 - a) 50 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
 - b) 70 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa, mutta enintään 2 500 euroa;
 - c) 90 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa, mutta enintään 10 000 euroa;
 - d) 110 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa;
 - e) 50 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 3) puolet 2 kohdassa mainitusta määrästä, jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta;
- 4) 5 b §:ssä tarkoitettu maksuvaatimuksesta enintään 12 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja;
- 5) velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä enintään 10 euroa;
- 6) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, enintään:
 - a) 30 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää;
 - b) 45 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa mutta enintään 2 500 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - c) 60 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa mutta enintään 10 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - d) 75 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;

- e) a–d alakohdassa säädetyn määrän lisäksi 5 euroa kustakin maksuerästä seitsemänstä maksuerästä lukien, jos maksusuunnitelman on sovittu käsittävän enemmän kuin kuusi maksuerää;
- f) 30 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;

8) konkurssilain [\(120/2004\) 2 luvun 3 §:n](#) 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun oletuksen luomiseksi annetusta maksukehotuksesta enintään 100 euroa sekä mainitun maksukehotuksen todisteellisesta tiedoksiantamisesta aiheutuvat todelliset kulut.

Muusta kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta maksumuistutuksesta saa vaatia sen esittämisestä aiheutuvat todelliset kulut. Kulut saadaan periä käytetystä muistuttamistavasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisina.

Velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädetyt enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Enimmäismääriä ei kuitenkaan saa ylittää, jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen saatava.

Jos velkoja ei voi vähentää arvonlisäveroa verotuksessaan, saadaan enimmäismäärien lisäksi velalliselta vaatia arvonlisäveroa vastaava määrä.

Näistä edellä mainituista perintäkuluista voidaan nyt jo todeta, että mikäli osakeyhtiön maksamaton velka on määrältään suuri, on perintäkulutkin sen mukaiset. Sen takia velallisen yrityksen tulisi ennemmin pyrkiä sopimaan velkojan kanssa maksusuunnitelmasta, kuin jättää maksut maksamatta ja antaa niiden mennä perintään.

Velkoja voi myös lähettää velalliselle konkurssiuhkaisen maksukehotuksen. Kyseinen maksukehotus sisältää maininnan, jossa velkoja aikoo hakea velallista konkurssiin, mikäli tämä ei maksa velkaansa seitsemän päivän kuluessa maksukehotuksen saamisesta. (Koulu & Lindfors 2021, 50.)

4.2 Tratta

Tratta - toiselta nimeltään julkisuusuhkainen maksukehotus, on ollut hyvin pitkään käytössä suomalaisessa liiketoiminnassa. Sen tarkoitus on julkaista velallisesta yrityksestä tratta, joka on hiljainen tai julkinen protesti yritystä kohtaan. Hiljainen tratta näkyy vain luottotietoyhtiön luottotietokannassa, kun taas julkinen protesti tulee kaikkien nähtäville esimerkiksi Kauppalehteen tai protestilistalle. Velallinen saa ilmoituksen tehdystä tratasta ja pystyy vielä estämään sen menemisen julkiseksi, mikäli maksaa velan seitsemän päivän kuluessa trattailmoituksesta ja pystyy vielä todentamaan maksun tällä aikavälillä. Velkoja taas sopii perintätoimiston kanssa tarkemmin siitä, miten trattaperintää hyödynnetään – onko se vain uhkaus ilman protestointia vai tehdäänkö siitä julkinen protesti? (Lindström 2014, 281.)

Tratta, tai sen uhka on tehokas keino saada velallinen yritys kuittaamaan saatavansa. Trattaa ei kuitenkaan käytetä riitaisissa tapauksissa. Tämä tarkoittaa sitä, että trattaa hakenut taho tulee toimia hyvän perintätavan mukaisesti, eli tarkastaa huolellisesti saatavan oikeellisuuden. (Jokela 2020.) Velallinen pystyy estämään tratan riitauttamalla sen. Tähän täytyy kuitenkin olla selkeät perusteet, eli velallisen täytyy pystyä todentamaan tratan olevan riitainen (Silen 2020).

Mikäli saatava päättyy julkiseen protestiin, se näkyy Suomen Asiakastieto Oy:n hoitamalla protestilistalla, joka päivitetään päivittäin. Protestilistalla näkyy velallisen yrityksen nimi, y-tunnus, osoite, toimiala, häiriö- ja julkaisupäivämäärä, velkojan yrityksen nimi ja saatavan summa. (Protestilista 2023.)

4.3 Maksuhäiriömerkintä

Mikäli trattaa ei makseta kymmenen päivän kuluessa sen lähettämisestä, yritys saa maksuhäiriömerkinnän luottotietorekisteriin. Vaikka velan maksusta saisikin sovittua velkojan kanssa, velkojan voi silti vaatia maksuhäiriömerkinnän päivittämistä luottotietorekisteriin.

Maksuhäiriömerkinnän saaminen yrityksen tietoihin varoittaa muita yrityksesi toiminnasta ja maksuhäiriöistä. Monelle maksuhäiriömerkintä on iso este palvelun tai tuotteen myymisestä (etenkin laskulle). Lisäksi sopimuksien solmiminen esimerkiksi nettiliittymästä tulee hankaloitumaan paljon. Maksuhäiriömerkinnän voidaan kuitenkin jollain tavalla ajatella olevan hyväkin asia, koska mikäli yrityksen rahatilanne on heikko, maksuhäiriömerkintä estää yritystä velkaantumasta lisää tai ostamalla tuotteita/palveluita luotolla. (Yrityksen maksuhäiriömerkinnät 2022.)

Maksuhäiriömerkintä pysyy yleensä 2–3 vuotta. Aika riippuu siitä, millä perusteella velallinen yritys on merkinnän saanut. Kahden vuoden mittainen merkintä voi syntyä maksamattomasta luottokorttivelasta, kun taas kolmen vuoden merkintä voi tulla trappaprotesteista tai viranomaisen verosaatavasta. Maksuhäiriömerkinnän saa myös yksinkertaisemmalla tavalla pois, eli maksamalla velat. Maksuhäiriömerkinnästä on tullut voimaan uusi laki 1.12.2022, jonka mukaan maksuhäiriömerkintä poistuu 30 päivän kuluessa siitä, kun tieto maksusta on rekisteröity. Tämä lakimuutos näkyy luottotietolain (527/2007 6. luvussa ja 27 §):

Yritysluottotietorekisteristä on poistettava tiedot seuraavasti:

1) konkurssia koskevat tiedot kuukauden kuluessa siitä, kun tiedot on poistettu konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä; tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua konkurssin alkamisesta;

2) yrityssaneerausta ja kuulutuksia koskevat tiedot kuukauden kuluessa siitä, kun niitä vastaavat merkinnät on poistettu siitä viranomaisen rekisteristä, josta tiedot ovat peräisin;

3) ulosottotieto heti, kun ulosottomies on tehnyt peruuttamisilmoituksen, joka koskee pitkäkestoista tai aiheetonta ulosottoa;

4) muu ulosottotieto heti, kun luottotietotoiminnan harjoittaja on saanut tiedon siitä, että ulosottoon peruste on kumottu tai velallinen on maksanut velan, jota perittiin suppeassa ulosotossa;

5) tieto velallisen tunnustamasta maksuhäiriöstä kahden vuoden kuluessa merkinnän

tekemisestä;

6) maksutapaa ja luottokelpoisuusluokitusta koskeva merkintä kuuden kuukauden kuluessa sen tekemisestä, jollei sitä korvata mainittuna aikana uudella merkinnällä;

7) 24 §:n 1 momentin 2, 3, 5 ja 7 kohdassa tarkoitettut maksuhäiriötiedot viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä, kun tieto on talletettu rekisteriin, jollei tietoa ole sitä ennen poistettava tämän momentin 3 tai 4 kohdan nojalla;

8) liiketoimintakieltoa koskevat merkinnät, kun liiketoimintakielto päättyy.

*Jos luottotietotoiminnan harjoittajalle on tullut tieto sellaisen saatavan suorittamisesta, jonka laiminlyönnistä 24 §:n 1 momentin 2, 3, 5 tai 7 kohdassa tarkoitettu merkintä on syntynyt, **maksuhäiriötieto poistetaan yhden kuukauden kuluessa saatavan suorittamista koskevan tiedon saamisesta.***

4.4 Oikeudellinen perintä

Haastehakemuksen avulla nostetaan kanne velka-asiassa ja se toimitetaan velallisen osakeyhtiön kotipaikan käräjäoikeuteen. Velkoja voi laatia haastehakemuksen käräjäoikeudelle joko laajana tai suppeana. Suppean haastehakemuksen voi tehdä riidattomista asioista. Riidaton asia tarkoittaa sitä, että velallinen ei maksa saatavaa mutta ei myöskään kiellä sen oikeellisuutta. Laaja haastehakemus koskee kaikkia riitaisia velkomusasioita. (Lindström 2014, 307, 311–312.)

Oikeudenkäymiskaaren (4/1734 5. luvun ja 2 §) mukaan haastehakemus pitää sisällään:

Haastehakemuksessa on ilmoitettava:

1) kantajan yksilöity vaatimus;

2) seikat, joihin vaatimus perustuu;

3) mahdollisuuksien mukaan ne todisteet, jotka kantaja aikoo kanteensa tueksi esittää, sekä mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen;

4) oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, jos kantaja pitää sitä aiheellisena; sekä

5) millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen, jos toimivalta ei muutoin ilmene haastehakemuksesta tai siihen liitetyistä asiakirjoista.

Suppean ja laajan haastehakemuksen sisältö on muutoin hyvin samankaltaiset, mutta suppeassa haastehakemuksessa kantajan tulee ilmoittaa asian olevan riidaton. Suppeassa haastehakemuksessa ei tarvitse myöskään ilmoittaa erikseen muita todisteita, vaan haastehakemuksen liitteenä olevat riittävät todisteeksi. (Lindström 2014, 307, 311–312.)

Oikeudellinen perintä tarkoittaa saatavan viemistä käräjäoikeuteen ja tuomion hakemista maksamattomalle velalle. Kun käräjäoikeuteen on laadittu ja toimitettu haastehakemus velkojan toimesta, velallinen voi saada käräjäoikeudesta yksipuolisen velkomustuomion. Kyseinen tuomio on ulosottokelpoinen ja se julkaistaan Suomen Asiakastieto Oy:n sivuilla ja esimerkiksi Kauppalehdessä. Velkomustuomio on käräjäoikeuden antama tuomio/päätös siitä, että velallisen tulee maksaa avoimena oleva saatava velkojalle. Tästä aiheutuu velalliselle myös maksuhäiriömerkintä. (Lindström 2014, 291.)

5 Konkurssi

5.1 Yleistietoa konkurssista

Konkurssi on kaikista yleisin kollektiivinen likvidaatiomenettely. Konkurssia voisi luonnehtia seuraamukseksi yrityksen maksukyvyttömyydestä. (Koulu & Lindfors 2021, 79.) Konkurssin tarkoituksena on lopettaa sellaisen yrityksen toiminta, joka ei ole enää kannattavaa. Yrityksen jäljelle jäävä varallisuus jaetaan silloin kaikkien velkojien kesken eli likvidoidaan yrityksen varallisuus rahaksi. (Könkkölä & Linna 2020, 4.) Konkurssilain (120/2004 1. luvun ja 1 §) mukaan konkurssi on

velallisen kaikkia velkoja koskeva maksukyvyttömyysmenettely, jossa velallisen omaisuus käytetään konkurssisaatavien maksuun. Konkurssin tarkoituksen toteuttamiseksi velallisen omaisuus siirtyy konkurssin alkaessa velkojien määräysvaltaan. Velallisen omaisuuden hoitamista ja myymistä sekä muuta konkurssipesän hallintoa varten on tuomioistuimen määräämä pesänhoitaja.

Tänä päivänä konkurssipesän selvittäminen kestää useimmiten 2–5 vuotta siitä hetkestä alkaen, kun yritys on asetettu konkurssiin (Koulu & Lindfors 2021, 104). Konkurssiin voidaan asettaa kuka vain luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai jopa kuolinpesä (Konkurssilaki 120/2004 1 luku 3 §). Yritystä voi hakea konkurssiin joko velkoja tai velallinen itse. Konkurssilain mukaan, velkoja ei voi hakea velallista konkurssiin vähäisin perustein. Tällaisia ovat esimerkiksi pieni saatava, tai muuten velkojan hyvän tavan vastainen toiminta. Kyseinen konkurssihakemus on jätettävä tutkimatta. (Konkurssilaki 120/2004, 2 luku 1 §.)

Osakeyhtiön yrittäjällä ei ole konkurssin päättymisen jälkeen enää vastuuta suoritua veloistaan. Tämä eroaa hyvin paljon esimerkiksi yksityisestä elinkeinoharjoittajasta, joka vastaa yrityksen veloista myös henkilökohtaisella omaisuudellaan. Konkurssin asettamisen jälkeen yrityksen omaisuuden määräysvalta ei kuitenkaan jatku enää yrittäjällä itsellään, vaan se siirtyy konkurssipesälle. Konkurssipesä voi kuitenkin vielä jatkaa yritystoimintaa, mikäli kokee, että yritystoiminnan jatkamisesta on jotain taloudellista hyötyä yritykselle ja sen velkojen maksamiselle.

(Konkurssin aiheuttamat muutokset – osakeyhtiö ja osuuskunta n.d.)

5.1.1 Konkurssimenettelyn vaiheet

Konkurssimenettelyn vaihteita on viisi ja ne ovat kerrottu alla olevassa kuviossa siinä järjestyksessä, kuin ne menettelyssä etenevätkin. (ks. kuvio 3).

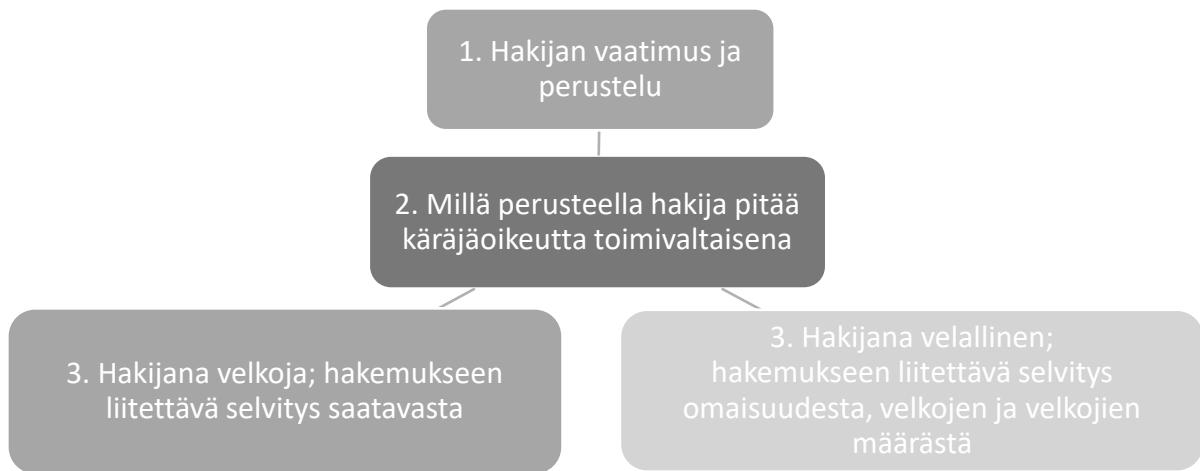

Kuvio 3. Konkurssimenettelyn vaiheet

Vaikka konkurssimenettelyn vaihteita on vain viisi, etenkin konkurssipesän selvittämiseen saa varata kaikista eniten aikaa. Konkurssimenettelyn vaiheiden kestoa ei pysty ennakoimaan, sillä se riippuu hyvin paljon yrityksestä. Pienemmissä yrityksissä konkurssipesän selvittäminen kestää paljon vähemmän aikaa, kuin suurien yritysten. Seuraavissa luvuissa selvennetään konkurssimenettelyn vaihteita tarkemmin.

5.1.2 Konkurssiin hakeminen ja asettaminen

Konkurssin käynnistäminen on lähtöisin aina jonkun tekemästä konkurssihakemuksesta. Tämän hakemuksen voi olla tehnyt velallinen itse tai velkoja. Konkurssiin liittyy **muodolliset** ja **asialliset** edellytykset. Muodollisia edellytyksiä ovat konkurssikelpoisuus, kirjallinen hakemus sekä toimivaltainen tuomioistuin. Asiallisiin edellytyksiin kuuluvat riidattomuus, (hakija)velkojan saatava sekä olemassa oleva maksukyvyttömyys. (Koulu & Lindfors 2021, 84.) Kirjallinen hakemus tehdään käräjäoikeudelle. Hakemuksesta tulee ilmetä seuraavat asiat (ks. kuvio 4):

Kuvio 4. Konkurssihakemus

Käräjäoikeuden toimivaltaisena pitäminen tarkoittaa sitä, että konkurssihakemus tulee tehdä oikealle tuomioistuimelle. Hakijan tulee siis tietää, mikä käräjäoikeus on maantieteellisesti toimivaltainen. Konkurssihakemuksen käsittelee se tuomioistuin, minkä tuomiopiirissä on velallisen oikeuspaikka. Toimivaltaisesta tuomioistuimesta on säädetty konkurssilain (120/2004 luku 7 ja 2 §) kohdassa seuraavaa:

Konkurssiin asettamista koskevan asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Yhteisöä, säätiötä tai muuta oikeushenkilöä koskevan asian käsittelee kuitenkin se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä yhteisön, säätiön tai muun oikeushenkilön hallintoa Suomessa pääasiallisesti hoidetaan. Jos tämän nojalla ei ole toimivaltaista tuomioistuinta, asian käsittelee se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä velallisen toimintaa on pääasiassa harjoitettu tai velallisella on omaisuutta taikka jossa asian käsittely olosuhteet huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista.

Vielä tässäkin vaiheessa, velallinen pystyy maksamaan velkansa pois. Luonnollisesti silloin konkurssiaan ei ala, koska sille ei ole enää mitään perustetta. Tässä vaiheessa tutkitaan myös konkurssihakemuksen oikeellisuus. Konkurssilaisissa säädetään erikseen konkurssin väärinkäyttämistä. Konkursshakemus jätetään kokonaan tutkimatta, mikäli todetaan, että se on hyvän perintätavan vastaista. Konkurssilain (120/2004 luku 2 ja 2:2 §) sanotaan:

Jos velkojan saatava on vähäinen ja konkurssiin asettamista olisi pidettävä konkurssimenettelyn kustannuksiin ja konkurssimenettelystä saatavaan hyötyyn nähden ilmeisen epätarkoituksenmukaisena tai selvästi hyvän perintätavan vastaisena, velkojan konkurssihakemus on jätettävä tutkimatta.

Maksukyvyttömyys on iso tekijä konkurssin alkamiselle. Konkurssilaki (120/2004 2 luvun ja 1 §) on säädetty maksukyvyttömyydestä seuraavaa:

Konkurssiin voidaan asettaa velallinen, joka on maksukyvytön, jollei tässä laissa tai muualla toisin säädetä. Maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan tässä laissa sitä, että velallinen on muuten kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä.

Konkursshakemuksen käsittelyssä ei yleensä kestä kauaa. Hakemus käsitellään käräjäoikeuden kansliassa ilman istuntoa. Poikkeuksena istunto pidetään silloin, kun konkurssipesään määrättävästä pesänhoitajasta on erimielisyyksiä. (Koulu & Lindfors 2021, 90.)

Konkurssimenettelyssä pesänhoitaja on pakollinen osa prosessia. Pesänhoitajasta säädetään konkurssilaisissa (120/2004 luku 8 ja 1 §) seuraavaa:

Pesänhoitajan määrää tuomioistuin konkurssin alkaessa. Pesänhoitajia voidaan määrätä useampia kuin yksi, jos se on tarpeen tehtävän laajuuden tai muun syyn vuoksi. Hallinto voidaan jakaa pesänhoitajien kesken tuomioistuimen määräämällä tavalla. Ennen pesänhoitajan määräämistä tuomioistuimen on varattava suurimmille velkojille ja pesänhoitajaksi esitetyle sekä harkintansa mukaan velalliselle, muille velkojille ja palkkaturvaviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi. Velkojan pyynnöstä tuomioistuin voi kehottaa pesänhoitajaksi esitettyä selvittämään palkkiovaatimuksensa perusteita. Tuomioistuimen on annettava pesänhoitajalle todistus hänen määräämisestään tehtävään.

Kun käräjäoikeudelta tulee päätös konkurssiin asettamisesta, velallisella ei ole enää mitään päätösvaltaa yrityksen toiminnasta tai omaisuudesta. Päätösvalta siirtyy pesänhoitajalle ja velkojille. Konkurssilain (120/2004 luku 3 ja 5:1 §) säädetään erillistäytäntöönpanosta seuraavaa:

Konkurssin alettua konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen ei saa kohdistaa ulosottoimia konkurssisaatavan perimiseksi. Panttiomaisuuden rahaksimuutosta on voimassa, mitä 17 luvussa säädetään.

Tämä tarkoittaa sitä, että konkurssipesään kuuluvan omaisuuden ulosmittaaminen on ehdottoman kielletty konkurssin alkamisen jälkeen. Koska velallisella ei myöskään ole päätösvaltaa yrityksen omaisuudesta, ei hän saa esimerkiksi myydä yrityksen nimissä ollutta kalustoa. (Koulu & Lindfors 2021, 91–92.)

5.1.3 Konkurssipesän velka- ja omaisuuselvittely

Pesänhoitajan tehtävänä on luoda pesäluettelo velallisen varoista ja veloista. Pesänhoitaja käy läpi yrityksen omaisuuden ja varallisuuden sekä laatii kirjallisen selvityksen velallisen yrityksen harjoittamasta taloudellisesta toiminnasta ennen konkurssia, sekä selvittää konkurssiin johtaneet syyt. Velallisen on vahvistettava pesänhoitajan laatima pesäluettelo oikeaksi ja allekirjoitettava se. (Konkurssi 2020.)

Pesänhoitajalla on suuri vastuu konkurssipesästä. Konkurssilain (120/2004 17. luvun ja 1 §) sanotaan, että

Konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta on hoidettava huolellisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tämä tarkoittaa, että konkurssipesän omaisuus on suojattava sekä vakuutettava. Myöskään minikäänlaista isompaa riskialtista liiketoimintaa ei saa harjoittaa eikä pesänhoitaja saa lunastaa konkurssipesän omaisuutta itselleen. (Konkurssilaki 120/2004, luku 17 § 4.)

Pesäluettelo sisältää konkurssissa olevan yrityksen tarkat tiedot omaisuudesta konkurssin alkamishetkellä sekä arvion omaisuuden muuttamisesta rahaksi. Pesäluettelon avulla tuomioistuin tekee päätöksen konkurssin jatkamisesta. (Koulu & Lindfors 2021, 99.) Tuomioistuin voi päättää konkurssin lopettamisesta, mikäli pesäluettelosta selviää, ettei konkurssipesän varallisuus riitä konkurssimenettelyn kustannusten hoitamiseen (Konkurssilaki 120/2004, luku 10 § 1).

Pesäluettelon lisäksi pesänhoitaja laatii velallisselvityksen. Selvitys on lähinnä velkojia varten, koska siinä on annettu yleiskuva konkurssissa olevasta yrityksestä, sen taloudellisesta tilanteesta ja konkurssiin johtaneista syistä. Velallisselvityksen avulla velkojat saavat tietää, kuinka suurella todennäköisyydellä he saavat maksun konkurssipesästä. Velallisselvitys on myös konkurssiasiamiehen ja virallisen syyttäjän työkalu, sillä mikäli velallista epäillään rikoksesta, syyttäjällä on mahdollisuus aloittaa esitutkinta velallisselvityksen avulla. (Koulu & Lindfors 2021, 100.)

Vaikka pesänhoitaja on vastuussa konkurssipesästä, omaisuuden myymisestä päättää kuitenkin yleensä velkojat. Velkojilla on siis päätösvalta konkurssipesän omaisuuden realisoinnista. Konkursilain (120/2004 14. luvun ja 5 §) sanotaan pesänhoitajan tehtävästä seuraavaa:

Pesänhoitajan on hoidettava tehtävänsä huolellisesti ja hyvää pesänhoitotapaa noudattaen. Hänen on toimittava tehtävässään velkojien yhteiseksi eduksi. Pesänhoitajan on tehtävässään noudatettava velkojien antamia ohjeita ja määräyksiä näiden päätösvaltaan kuuluvissa asioissa.

5.1.4 Konkurssipesän lopettaminen

Kun pesänhoitaja on muuttanut konkurssipesän omaisuuden rahaksi ja selvittänyt konkurssipesän, tulee pesänhoitajan laatia lopputilitys ja jakoluettelo. Lopputilitys pitää sisällään mm. konkurssipesän tulot sekä menot (konkurssimenettelyn ajalta), pesänhoitajan palkkion, kustannukset ja palkkion maksamiseen liittyvät tiedot. Lisäksi lopputilityksessä tulee olla tiedot siitä, mikäli konkurssipesän selvitys on jäänyt joltain osin vielä kesken. Tällaista voisi olla esimerkiksi konkurssisaatavan epäselvyys tai myymättä jäänyt omaisuus. Pesänhoitaja kertoo lopputilityksessä myös ne toimenpiteet, joita on vielä tehtävä näiden edellä mainittujen asioiden edistämiseksi. (Konkurssilaki 120/2004 luku 19 § 1 ja § 2.)

Jakoluetteloon on merkitty velkojille maksettavat saatavat. Konkurssilaissa (120/2004 18. luvun § 1) on määritelty jako-osuuksien maksamisesta seuraavaa:

Velkojille maksetaan konkurssissa jako-osuutta vahvistetun jakoluettelon mukaisesti. Ennen jakoluettelon vahvistamista velkojille voidaan maksaa jako-osuuksia 3 §:n nojalla ja jako-osuuden ennakkoa 4 §:n nojalla. Kun konkurssipesä on selvitetty ja pesään kuuluva omaisuus muutettu rahaksi, jäljellä olevat varat on jaettava velkojille viivytyksettä.

Kun lopputilitys ja jako-osuudet on jaettu, saa Patentti- ja rekisterihallitus automaattisesti tiedon yrityksen konkurssin päättymisestä tuomioistuimelta. Pesänhoitajan täytyy ainoastaan antaa Oikeusrekisterikeskukselle ilmoitus lopputilityksestä. (Tietoa osakeyhtiön konkurssista kaupparekisterin näkökulmasta 2021.) Yrityksen tietojen poistamisesta rekisteristä on säädetty konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin laissa (137/2004 7 §) seuraavaa:

Konkurssiasiaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä, kun:

- 1) on kulunut kolme kuukautta siitä, kun konkurssihakemus on hylätty taikka jätetty tutkimatta tai sillensä, taikka kun konkurssi on määrätty peruuntumaan;*
- 2) on kulunut kolme vuotta siitä, kun konkurssi on määrätty raukeamaan;*
- 3) on kulunut kolme vuotta lopputilityksen hyväksymisestä.*

Luonnollisen henkilön konkurssiasiaa koskevat tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua konkurssin alkamisesta.

(16.6.2017/367)

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitetut määräajat lasketaan päivästä, jona tuomioistuin on ratkaissut asian. Jos asia määräajan päättyessä on vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa, tietoa alemman tuomioistuimen ratkaisusta ei kuitenkaan poisteta ennen kuin muutoksenhakutuomioistuin on ratkaissut asian. Lopputilityksen osalta määräaika lasketaan päivästä, jona se on hyväksytty. (16.6.2017/367)

6 Yrityssaneeraus

6.1 Yleistietoa velkasaneerauksesta

Velkasaneerauksesta käytetään nykyisin enemmän nimitystä **yrityssaneeraus**. Yritystä voi hakea saneerausmenettelyyn yksi tai useampi velkoja tai vaihtoehtoisesti velallinen itse (Linna 2019, 291). Velkasaneerauksessa maksuvaikeuksissa oleva yritys pyritään saamaan takaisin jaloilleen. Mikäli maksuvaikeuksissa oleva yritys on joutunut tilanteeseen tilapäisen häiriön takia, on yrityssaneerauksesta yritykselle todennäköisesti hyötyä. Jos yrityssaneeraukseen hakeutuu sellainen yritys, jolla ei ole ollut pitkiin aikoihin juurikaan enää toimintaa ja toiminta on ollut vuosien ajan tappiollista, ei velkasaneeraus varmastikaan pelasta yritystä konkurssilta (Koulu & Lindfors 2021, 110). Yrityksen saneerauslaissa (47/1993 1. luvussa ja 1 §) kerrotaan seuraavaa:

Taloudellisissa vaikeuksissa olevan velallisen jatkamiskelpoisen yritystoiminnan tervehdyttämiseksi taikka sen edellytysten turvaamiseksi ja velkajärjestelyjen aikaansaamiseksi voidaan ryhtyä tämän lain mukaiseen varhaiseen tai perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn. Menettelyssä voidaan tuomioistuimen vahvistamalla saneerausohjelmalla määrätä velallisen toimintaa, varallisuutta ja velkoja koskevista toimenpiteistä siten kuin tässä laissa säädetään. (25.5.2022/386)

6.2 Saneerausmenettelyn vaiheet

Yrityssaneerausta pidetään kaikkein monimutkaisimpana kollektiivisista insolvenssimenettelyistä. Todellisuudessa yrityssaneeraus on hyvin selkeä toimenpide, vaikka se saattaa kuulostaakin monimutkaiselta. Isommilla yrityksillä on paljon enemmän velkoja, joten saneerausprosessi on kokonaisuudessaan paljon haastavampi. Saneeraus jaetaan viiteen eri vaiheeseen, jotka näkyvät alla olevassa kuviossa (ks. kuvio 5):

Kuvio 5. Saneerausmenettelyn vaiheet

Kuten konkurssimenettelyssäkin, yrityssaneerauksessakin on asteittain etenevät vaiheet. Tässä kaikista pitkäkestoisin vaihe on saneerausohjelman vahvistaminen ja sen laittaminen täytäntöön, koska se kestää useamman vuoden.

6.2.1 Saneerausmenettelyn aloittaminen

Saneerausmenettelyn aloittamisesta päättää tuomioistuin (Koulu & Lindfors 2021, 110). Edellytykset saneerauksen alkamiselle on velallisen maksukyvyttömyyden uhka (Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993, 4 b §). Velkasaneeraukseen pääseminen ei kuitenkaan ole itsestään selvää. Tuomioistuin hyväksyy hakemuksen, mikäli yritys täyttää tietyt ehdot. Esteet saneeraukseen pääsemiselle on kerrottu yrityksen saneerauslaissa (47/1993 1. a luvussa ja 4 c §):

Varhaista saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos:

1) velallinen on maksukyvytön;

2) on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista;

3) on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja; tai

4) velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksitta saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.

Kun saneeraus osakeyhtiössä on aloitettu, yritys asetetaan perintä- ja maksukieltoon. Tämä tarkoittaa, että saneerausmenettelyn alkamisen jälkeen, yritykseen ei saa kohdistua minkäänlaista perintämenettelyä tai seuraamuksia maksuviivästyksistä. Tämä laki koskee myös jo aloitettuja toimenpiteitä ennen saneerausmenettelyn alkamista. (Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993, 19 §.)

Saneerausmenettelyn alkamisen jälkeen Könkkölän ja Linnan (2020) mukaan velallinen ei saa myöskään luovuttaa omaisuuttaan konkurssiin eli hakea konkurssia. Mikäli konkurssi alkaa, saneerausohjelma raukeaa. Vain selvittäjän suostumuksella velallinen voi keskeyttää saneerausohjelman ja hakea yritystä konkurssiin. (Könkkölä & Linna 2020, 85.)

6.2.2 Saneerausmenettelyn suunnittelu

Saneerauksen suunnittelu käynnistyy aloittamispäätöksen jälkeen. Suunnittelussa hyödynnetään ulkopuolista ja puolueetonta henkilöä, jota kutsutaan selvittäjäksi. Selvittäjä laskee yrityksen kannattavuuden ja laatii saneerausohjelman. Vaikka yrityksen johto tunteekin yrityksen hyvin ja pystyisi itsekin suunnittelemaan saneerausohjelman, on yrityksen johto kuitenkin ollut vastuussa maksuongelmista eikä täten ole sopiva suunnittelemaan yritykselle maksujärjestelyjä. (Koulu & Lindfors 2021, 112.)

Selvittäjä tekee saneerausohjelman laatimisessa yhteistyötä osakeyhtiön sidosryhmien kanssa. Sidosryhmiin kuuluu muun muassa omistajat, rahoittajat, tärkeimmät asiakkaat jne. Yrityksen saneerauslain (47/1993 7 luvun 39:1 §) sanotaan selvittäjän työstä seuraavaa:

Selvittäjän on laadittava ehdotus saneerausohjelmaksi ja toimitettava se tuomioistuimelle tämän asettamassa määräajassa, joka ei ilman erityistä syytä saa olla pitempi kuin neljä kuukautta.

Saneerausohjelman laatiminen vaatii selvittäjältä erittäin hyvää perehtyneisyyttä velallisen osakeyhtiön taloustilanteeseen. Yrityksen saneerauslain (47/1993 7 luvun 40 §) kerrotaan, mitä saneerausohjelman ehdotuksen tulee pitää sisällään:

Saneerausohjelmaan on sisällytettävä eritelty selvitys:

- 1) velallisen varoista, veloista ja muista sitoumuksista sekä velkojen vakuuksista;*
- 2) menettelyn alkamisen jälkeisestä toiminnasta ja sen tuloksesta;*
- 3) menettelyn alkamisen jälkeen tapahtuneista muutoksista velallisen organisaatiossa tai muissa toimintaedellytyksissä;*
- 4) menettelyn alkamisen jälkeen otetuista luotoista, niiden vakuuksista ja tehdyistä sitoumuksista;*
- 5) velkojen ja velallisen välillä vallitsevista, takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 3 §:ssä tarkoitetuista läheisyysuhteista;*
- 6) velallisen toimintaan kohdistuneiden tarkastusten tuloksista, velallisen rikoksia, kirjanpitorikoksia tai muita yritystoimintaan liittyviä rangaistavia tekoja koskevista toimenpiteistä tai epäilyistä sekä takaisinaantiperusteita koskevista toimenpiteistä, havainnoista tai epäilyistä;*
- 7) siitä, millaisiksi velallisen taloudellisen tilanteen ja toimintaedellytysten sekä velkojen aseman voidaan olettaa muodostuvan ilman ohjelmaa ja ohjelman avulla;*
- 8) siitä, onko velallinen täyttänyt 13 §:ssä säädetyn tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuutensa;*
- 8 a) yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) tai sen 5 §:ssä mainitun lain mukaisista menettelyistä henkilöstöä koskevien järjestelyjen toteuttamiseksi*

si; [\(25.5.2022/386\)](#)

8 b) varhaisessa saneerausmenettelyssä syistä, joiden vuoksi ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeellista; [\(25.5.2022/386\)](#)

9) muista velallista tai velallisen harjoittamaa toimintaa koskevista seikoista, joilla on merkitystä saneerausohjelman ja sen toteutumisedellytysten arvioinnin kannalta, kuten velallisen valmiudesta jatkaa toimintaa saneerausohjelmassa edellytetyllä tavalla ja ohjelman mukaisin muutoksin sekä ryhtyä muihin ohjelmassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

6.2.3 Velkojien äänestys

Velkojien äänestyksellä selvitetään enemmistön halukkuus hyväksyä suunniteltu saneerausohjelma. Velkojat jaetaan ryhmiin ja selvitetään, ketkä velkojat ovat äänivaltaisia. Velkojaryhmät ovat yrityssaneerauslain (47/1993 8 luvun 50 §) mukaan seuraavat:

1) vakuusvelkojat;

2) velkojat, joilla on vakuutena yritysikiinnitys;

3) muut kuin vakuusvelkojat niin, että näistä oman ryhmänsä muodostavat velkojat, joiden saatavat voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa [\(367/1961\)](#) säädetään;

4) velkojat, joiden saatavat ovat velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n mukaan viimeksi suoritettavia, omiin ryhmiinsä saatavien keskinäisen järjestyksen mukaan.

Päätös saneerausohjelman vahvistamisesta tapahtuu enemmistön äänestyksellä. Yrityksen saneerauslaissa (47/1993 8. luvussa ja 52 §) säädetään seuraavaa:

Ohjelman vahvistamiseksi vaadittava enemmistö on olemassa, jos ohjelman hyväksymistä on kussakin velkojaryhmässä puoltanut enemmän kuin puolet äänestykseen osallistuneista velkojista ja heidän yhteenlasketut saatavansa edustavat enempää kuin puolta ryhmään kuuluvien, äänestykseen osallistuneiden velkojien saatavien kokonaismäärästä.

Tässä vaiheessa voidaan huomata, että saneerausmenettely tulee keskeyttää, mikäli huomataan, että yrityksen toiminta ei ole enää kannattavaa, vaan saneeraus tuottaa liian isoja kustannuksia (Koulu & Lindfors 2021, 112).

6.2.4 Saneerausohjelman vahvistaminen

Saneerausohjelman vahvistamisen tekee tuomioistuin. Selvittäjän tulee määräajan kuluessa laatia saneerausohjelma ja toimittaa se tuomioistuimelle (Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993, 39 §). Äänestyksen jälkeen tuomioistuin siirtyy vahvistamisharkintaan, jossa selvitetään, voidaanko ehdotus hyväksyä saneerausohjelmaksi (Koulu & Lindfors 2021, 136). Saneerausohjelmaa ei aina voida vahvistaa ja yrityksen saneerauslaissa (47/1993 8. luvun ja 53 §) asiasta on määritelty seuraavaa:

Vaikka 51 ja 52 §:n mukaiset vaatimukset täyttyisivät, saneerausohjelmaa ei voida vahvistaa, jos:

1) ohjelman sisältö loukkaa velallisen, velallisyriksen yhtiömiehen tai osakkeenomistajan taikka sivullisen oikeutta tai oikeutettua etua taikka on tämän kannalta kohtuuton;

2) ei ole esitetty riittävää selvitystä siitä, että ohjelman toteutumiselle on edellytykset; [\(2.3.2007/247\)](#)

3) ohjelman sisältö ei hyväksymistä vastaan äänestäneen velkojan osalta ole 44 §:n mukainen tai täytä 46 §:ssä tarkoitettua yhdenvertaisuuden vaatimusta;

4) ohjelman sisältö ei hyväksymistä vastaan äänestäneen vakuusvelkojan osalta täytä 45 §:ssä asetettuja vaatimuksia;

5) ohjelman hyväksymistä vastaan äänestänyt muu velkoja saattaa todennäköiseksi, että hänelle ohjelman mukaan tuleva suoritus olisi arvoltaan pienempi kuin mitä hän saisi velallisen konkurssissa ilman 32 §:n 2 momentin soveltamista;

6) ohjelmaan sisältyy velallisyriksen, sen liiketoiminnan tai varallisuuden taikka näiden osan luovutus toiminnallisena kokonaisuutena ja ohjelman hyväksymistä vastaan äänestänyt velkoja saattaa todennäköiseksi, että ohjelman mukainen luovutus johtaa tulokseen, joka on taloudellisesti epäedullisempi kuin mitä voitaisiin saavuttaa muulla tavoin.

Ohjelma on perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä jätettävä vahvistamatta myös, jos saneerausmenettelyn aloittamiselle olisi 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu este. [\(25.5.2022/386\)](#)

Ohjelma on varhaisessa saneerausmenettelyssä jätettävä vahvistamatta myös, jos velkoja osoittaa, että ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeetonta tai vahingoittaa kohtuuttomasti velkojien etua. [\(25.5.2022/386\)](#)

Mikäli saneerausohjelma vahvistetaan, se laitetaan heti täytäntöön. Saneeraukselle yleensä määrätään valvoja, joka huolehtii, että saneerausohjelmaa toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Valvoja myös raportoi saneerauksen etenemisestä velkojille. (Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993, 61 §, 62 §.) Se, kuka saneerausohjelman käytännössä toteuttaa, on velallinen itse.

6.2.5 Saneerausmenettelyn päätyminen

Saneerausmenettely voi päättyä muutamalla eri tavalla. Joko niin, että saneerausohjelma raukeaa, koska on havaittu saneerausohjelman vahvistamisen jälkeen, että tälle olisi ollut jokin este. Toisena syynä voi olla se, että velallinen jättää noudattamatta maksusuunnitelmaa. Kun yrityssaneeraus on vahvistettu, velallinen on sitoutunut suunniteltuun saneerausohjelmaan eikä armoaikaa enää juurikaan anneta maksujen viivästymiselle. (Koulu & Lindfors 2021, 143.) Yleensä tällaisessa tilanteessa, kun velallinen jättää noudattamatta maksusuunnitelmaa, yksi tai useampi velkoja hakee velallista konkurssiin ja saneerausohjelma päättyy (Koulu & Lindfors 2021, 145).

Kaikista toivotuin syy saneerausmenettelyn päättymiselle on se, että velallinen on saanut maksettua kaikki velkansa velkojille. Velkojen maksun jälkeen, valvojan tai velkojan tulee antaa loppuselonteko velkojen maksamisesta sekä velkojille, että asiaa käsitelleelle tuomioistuimelle. Saneerausmenettelyn päättymisen jälkeen, yritys voi jatkaa täysin normaalia liiketoimintaa. (Koulu & Lindfors 2021, 131.) Yrityssaneerausasiaa koskevat tiedot poistetaan tämän jälkeen julkisesta rekisteristä ja konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterilain (137/2004 7 §) säädetään tietojen poistamisesta seuraavaa:

Yrityssaneerausasiaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä, kun:

- 1) on kulunut kolme kuukautta siitä, kun yrityssaneeraushakemus on hylätty, jätetty tutkimatta tai jäänyt sillensä;*
- 2) on kulunut kolme vuotta siitä, kun saneerausmenettely on lakannut muusta syystä kuin ohjelman vahvistamisen johdosta;*
- 3) on kulunut kuusi kuukautta loppuselonteon päivämäärän merkitsemisestä rekisteriin;*
- 4) on kulunut kolme vuotta saneerausohjelman raukeamisesta.*

[\(16.6.2017/367\)](#)

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitetut määräajat lasketaan päivästä, jona tuomioistuin on ratkaissut asian. Jos asia määräajan päättyessä on vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa, tietoa alemman tuomioistuimen ratkaisusta ei kuitenkaan poisteta ennen kuin muutoksenhakutuomioistuin on ratkaissut asian. Lopputilityksen osalta määräaika lasketaan päivästä, jona se on hyväksytty. [\(16.6.2017/367\)](#)

7 Konkurssin ja yrityssaneerauksen eroavaisuudet

Tiivistetysti edellisistä kappaleista, yrityssaneeraus on yrityksen velkajärjestelymenettely, johon voi hakea velallinen yritys tai yrityksen velkoja. Yrityssaneerauksen tavoitteena on luoda yritykselle sellainen velkajärjestely, josta sen on mahdollista selviytyä. Velkojen maksamiseen jälkeen, yritys voi jatkaa toimintaansa normaalisti ilman isoa velkataakkaa harteillaan.

(Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993, 1 §.) Keskimääräisesti yrityssaneerausohjelma kestää 6–8 vuotta. Saneerausmenettely on kallis ohjelma etenkin pienille yrityksille.

Konkurssissa yrityksen toiminta lopetetaan ja yrityksen varallisuus muutetaan rahaksi. Nämä rahat käytetään velkojen maksuun. Kuten yrityssaneerauksessa, konkurssia voi hakea velallinen yritys itse, tai yrityksen velkoja. Konkurssissa velallisen omaisuus siirtyy velkojien (sekä pesänhoitajan) hallintaan. (Konkurssilaki 120/2004, luku 1 § 1.)

Yrityssaneerauksen ja konkurssin yhdistävänä tekijänä toimii se, että molemmissa vaaditaan velallisen yrityksen olevan maksukyvytön (Konkurssilaki 120/2004, luku 2 § 1). Mikäli yritys ei ole maksukyvytön, ei konkurssia voi hakea. Vaikka yrityssaneerauksessa vaaditaan maksukyvyttömyyttä tai sen uhkaa, isoimpana eroavaisuutena konkurssiin on se, yrityssaneerauksessa yrityksen tulee olla kuitenkin vielä sen verran maksukykyinen, että toiminnan jatkaminen on mahdollista (Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993, 4 c §).

Toisena isoimpana erona on se, että yrityssaneeraus pyrkii nostamaan yrityksen takaisin jaloilleen sekä toiminta- ja maksukykyiseksi, kun konkurssimenettelyssä yrityksen toiminta lopetetaan ja omaisuuden muuttamisella rahaksi pyritään saamaan velkojille velat maksetuksi. Toisella menettelyllä toiminta pyritään lopettamaan, kun toisella taas elvyttämään.

8 Insolvenssimenettelyn valitseminen

Ennen insolvenssimenettelyn valitsemista velallisen osakeyhtiön yrittäjä voi kysyä itseltään seuraavat kysymykset:

1. Onko yritykseni toiminta päättymässä vai haluanko jatkaa yrityksen toimintaa?
2. Koenko, että yritykseni toiminta on niin kannattavaa, että haluan pyrkiä yrityssaneerausmenettelyyn?
3. Riittääkö oma ja johtoasemassa olevien työntekijöideni jaksaminen yrittää vieläkin enemmän saada yrityksen toiminnasta kannattavaa, jotta velkojen maksua pystyy tehostamaan tai kannattavuutta edes ylläpitämään?
4. Ovatko yrityksen maksuvaikeudet johtuneet tilapäisestä häiriöstä, vai onko maksuvaikeudet olleet haasteena pidempään? Miten pystyn tulevaisuudessa estämään saman tilanteen tapahtumisen?

8.1 Yrityssaneeraus insolvenssimenettelyinä

Mikäli yrityksen toiminta on vielä jotenkin kannattavaa, eli saneerausohjelman laatimisen jälkeen huomataan, että yritys on vielä elinkelpoinen ja saneerausohjelmaan liittyminen ei kaada yritystä lopullisesti nurin, on yrityssaneerauksesta todennäköisesti osakeyhtiölle apua (Koulu & Lindfors 2021, 111).

Yrityssaneeraukseen hakeutumisen kanssa saa olla tarkkana, sillä monesti yrityssaneeraus epäonnistuu sen takia, että saneeraukseen on hakeuduttu ihan liian myöhään ja tällöin yrityksen elvyttäminen on mahdotonta. Jos osakeyhtiö aikoo hakeutua yrityssaneeraukseen, tulee tarkastaa, että liiketoiminta on sen verran kannattavaa, että on mahdollista selviytyä saneeraukseen aiheuttamista kustannuksista. Yrittäjä on todennäköisesti tehnyt jo kannattavuuslaskelman, josta selviää, onko velkojen maksaminen edes mahdollista.

Myös pienempien yritysten saneeraus epäonnistuu todennäköisemmin kuin suurien yritysten. Tämä johtuu siitä, että pienellä yrityksellä (joiden liikevaihto on alle miljoonan euron ja työntekijämäärä on alle 15), ei yrityksen elinkeinoelämässä ole tarpeeksi liikkumavaraa. (Koulu & Lindfors 2021, 73.)

Yrityssaneeraus on myös kallis vaihtoehto, etenkin pienemmille yrityksille. Osakeyhtiön tuleekin laskea budjettiinsa yrityssaneerauksen aiheuttamat kustannukset. Näitä tulee esimerkiksi hakeemisesta saneeraukseen, saneerauksen menettelyvaiheesta sekä saneerausohjelmasta.

Yrityssaneerausta ei voi ajatella vaihtoehtona myöskään silloin, mikäli osakeyhtiön kirjanpito on tehty huolimattomasti (Yrityssaneeraus n.d.). Myös mikäli yrittäjällä on takaa-ajatuksena loukata velkojia tai estää velkojen periminen, yrityssaneerauksen voi unohtaa. Vähintään kahden velkojan tulee olla yrityssaneeraushakemuksen puolella, joten velkojien kanssa kannattaa pyrkiä hoitaa asiat sopuisasti.

8.2 Konkurssi insolvenssimenettelynä

Perussääntö konkurssiin hakeutumiselle on se, että osakeyhtiö ei yksinkertaisesti kykene selviytymään veloistaan. Mikäli yrityssaneeraukseen vaihtoehtoa on jo mietitty ja mahdollisesti saatu tuomioistuimelta hylkäävä päätös saneerausohjelman alkamisesta, on konkurssi enää ainoa jäljelle jäävä vaihtoehto. (Konkurssilaki 120/2004, luku 1 § 1.)

Lisäksi, kun yrittäjä on kysynyt itseltään aiemmin mainitut kysymykset ja mikäli on tullut ensimmäisessä kysymyksessä jo siihen tulokseen, ettei halua jatkaa yrityksen toimintaa, on yrityssaneeraukseen turha hakeutua. Jos yrityksellä on ollut maksuvaikeuksia jo pidemmän aikaa, eikä yrityksen toiminnasta saada enää kannattavaa tai maksuvaikeudet ovat edenneet jo liian pitkälle, ei yrityssaneeraukseen pysty enää edes hakeutumaan.

Vielä tässäkin vaiheessa on kuitenkin mahdollista saada yritys pelastettua. Kun osakeyhtiö on tuomioistuimen toimesta asetettu konkurssiin, on velalliselle mahdollista hakea konkurssin peruuntumista pätevästä syystä. Tällainen on esimerkiksi se, että velallinen olisi saanut maksettua velat velkojille. Mikäli velkoja on hakenut yrityksen konkurssiin, täytyy velkojan yhdessä velallisen kanssa hakea konkurssin peruuntumista. Peruuntumisen jälkeen yritystoimintaa saa jatkaa täysin normaalisti. (Konkurssilaki 120/2004, luku 7 § 13.)

9 Tilastot konkurssiin ja yrityssaneeraukseen hakeutuneista osakeyhtiöistä vuoden 2019 ja 2022 aikana

Tutkimukseen on otettu mukaan vuoden 2019 ja 2022 konkurssi- ja yrityssaneeraushakemukset kaikista Suomen käräjäoikeuksista. Tarkoituksena oli tehdä vertailu, miten koronapandemia vaikutti konkurssi- ja yrityssaneeraushakemuksiin. Vertailua ei voinut tehdä esimerkiksi vuodelta 2019 ja 2020 konkurssilain muutoksen myötä. Tutkimus on rajattu koskemaan vain 2019 ja 2022 vireille tulleita hakemuksia, todellisuudessa konkurssi- ja yrityssaneerausasioita on paljon enemmän, jos mukaan laskettaisiin kaikki jo vireillä olevat hakemukset.

Oikeusrekisterikeskuksen tilastokannan mukaan vuoden 2022 aikana konkurssihakemuksia ratkaisuihin oli yhteensä 2 382, kun taas vuodelta 2019 niitä oli 2 327. Merkittävää muutosta konkurssihakemuksiin ei koronapandemia aiheuttanut. Tilastokeskuksen mukaan viimeisen kymmenen vuoden aikana osakeyhtiöiden konkurssihakemukset ovat pysyneet suunnilleen samana (Konkurssit vuositasolla toimialoittain 2012-2021). Konkurssihakemuksien määrä olisi varmasti ollut paljon suurempi, mikäli koronapandemian aiheuttamaa lakimuutosta ei olisi tullut.

Yrityssaneeraushakemuksia Oikeusrekisterikeskuksen tilastokannan mukaan oli vuonna 2022 yhteensä 281, kun taas vuodelta 2019 niitä oli 253. Kaikista eniten konkurssihakemuksia oli vuonna 2022 Helsingin käräjäoikeudella ja vähiten Ahvenanmaan käräjäoikeudella. Nämä eivät kuitenkaan ole verrannollisia keskenään, sillä Helsingin käräjäoikeus on Suomen suurin käräjäoikeus. Yrityssaneeraushakemuksia oli myös eniten Helsingin käräjäoikeudella, mutta kymmenellä käräjäoikeudella ei ollut saneeraushakemuksia ollenkaan.

Mistä sitten johtuu, että osakeyhtiöiden konkurssi- ja yrityssaneeraushakemukset pysyvät vuosittain samalla tasolla? Konkurssi- ja yrityssaneeraushakemuksien määrä on osakeyhtiöiden kokonaismäärään nähden hyvin pieni osuus. Huolestuttavampaa on se, miksi yrityssaneeraushakemuksia on niin paljon vähemmän, kuin konkurssihakemuksia. Kuten taulukoista huomaa, yrityssaneeraushakemuksia on vuodelta 2022 yli kahdeksan kertaa vähemmän, kuin konkurssihakemuksia. Tästä voisi helposti päätellä, että yritysten maksuvaikeudet ovat edenneet niin pitkälle, että yrityssaneeraus ei ole enää ollut vaihtoehto.

Alla olevaan taulukkoon on listattu kaikki Suomen kärjäoikeudet ja konkurssihakemuksien määrät vuosilta 2019 ja 2022 (ks. taulukko 1).

Taulukko 1. Konkurssihakemukset vuodelta 2019 ja 2022

Kärjäoikeuden nimi	2019	2022
Ahvenanmaan kärjäoikeus	8	5
Etelä-Karjalan kärjäoikeus	42	53
Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus	82	73
Etelä-Savon kärjäoikeus	58	45
Helsingin kärjäoikeus	429	466
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus	230	294
Kainuun kärjäoikeus	19	21
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	60	55
Keski-Suomen kärjäoikeus	108	80
Kymenlaakson kärjäoikeus	43	47
Lapin kärjäoikeus	72	75
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus	213	257
Oulun kärjäoikeus	116	133
Pirkanmaan kärjäoikeus	93	198
Pohjanmaan kärjäoikeus	228	97
Pohjois-Karjalan kärjäoikeus	52	53
Pohjois-Savon kärjäoikeus	95	97
Päijät-Hämeen kärjäoikeus	83	77
Satakunnan kärjäoikeus	101	77
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	195	179
Yhteensä	2 327	2 382

Alla olevaan taulukkoon on listattu kaikki Suomen kärjäoikeudet ja konkurssihakemuksien määrät vuosilta 2019 ja 2022. (ks. taulukko 2).

Taulukko 2. Yrityssaneeraushakemukset vuodelta 2019 ja 2022

Kärjäoikeuden nimi	2019	2022
Ahvenanmaan kärjäoikeus	0	0
Etelä-Karjalan kärjäoikeus	8	0
Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus	0	0
Etelä-Savon kärjäoikeus	0	0
Helsingin kärjäoikeus	57	37
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus	0	1
Kainuun kärjäoikeus	0	0
Kanta-Hämeen kärjäoikeus	0	0
Keski-Suomen kärjäoikeus	13	0
Kymenlaakson kärjäoikeus	0	0
Lapin kärjäoikeus	4	0
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus	54	61
Oulun kärjäoikeus	20	35
Pirkanmaan kärjäoikeus	42	33
Pohjanmaan kärjäoikeus	25	38
Pohjois-Karjalan kärjäoikeus	4	2
Pohjois-Savon kärjäoikeus	25	32
Päijät-Hämeen kärjäoikeus	20	19
Satakunnan kärjäoikeus	8	0
Varsinais-Suomen kärjäoikeus	33	23
Yhteensä	253	281

10 Pohdinta

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat seuraavanlaiset: **mikä on yrityssaneeraus ja konkurssi, sekä miten ne eroavat toisistaan? Kumpi näistä insolvenssimenettelyistä palvelee yrityksen tarpeita enemmän?**

Tutkimuksen tarkoituksena oli luoda opas yrittäjille osakeyhtiöiden insolvenssimenettelyistä, jota voi hyödyntää, kun maksuvaikeudet uhkaavat. Aihe rajattiin koskemaan vain osakeyhtiöitä, sillä se on eniten käytetty yhtiömuoto Suomessa. Aiempia opinnäytetöitä samaisesta aiheesta ei ole tehty, mutta muutamia opinnäytetöitä liittyen konkurssiin tai yrityssaneeraukseen on tehty toimeksiantona jollekin yritykselle.

Opinnäytetyön aiheen valinnan jälkeen tutkimusaineistoa kerättiin useampi kuukausi. Aiheesta oli laajasti tietoa saatavilla, niin säädösten kuin oikeuskirjallisuuden muodossa. Näiden lähteiden avulla opinnäytetyöstä saatiin laaja, kattava sekä selkeä kokonaisuus. Tutkimuksessa käytettiin vain olemassa olevaa aineistoa.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin useampaa eri tutkimusmenetelmää eli triangulaatiota. Tutkimusmenetelminä käytettiin empiiristä oikeustutkimusta, johon yhdistettiin kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusote. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus analysoitiin sisällönanalyysimenetelmällä, eli suuri aineisto tiivistettiin helpommin ymmärrettävään muotoon. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus tehtiin tilastollisena tutkimuksena ja tätä käytettiin konkurssi- ja yrityssaneeraushakemuksien tutkimiseen. Empiiristä oikeustutkimusta käytettiin avuksi selventämään miten aineistosta on säädetty laissa.

Opinnäytetyössä onnistuttiin selventämään ja avaamaan osakeyhtiön insolvenssimenettelyt ja niiden kulku siten, että asiasta tietämätön pystyy ymmärtämään miten konkurssi ja yrityssaneeraus toimii. Tutkimuksessa avattiin syitä maksuvaikeuksille ja miten niistä pystyy selviytymään. Lisäksi tutkittiin konkurssin ja yrityssaneerauksen eroavaisuuksia ja sitä, kumpi on missäkin tilanteessa osakeyhtiölle järkevämpi valinta. Lopuksi tutkittiin konkurssi- ja yrityssaneeraushakemuksia vuosilta 2019 ja 2022 sekä verrattiin niiden tilastoja keskenään.

10.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tutkimuksen aiheena oli osakeyhtiön insolvenssimenettelyt eli konkurssi ja yrityssaneeraus, sekä miten ne eroavat toisistaan. Tutkimuksessa selvitettiin, mitä kyseiset menettelyt ovat ja miten ne käytännössä toimivat, sekä missä tilanteessa niistä on hyötyä. Tutkimuksessa selvitettiin myös yleisiä syitä osakeyhtiöiden maksuvaikeuksille. Mikäli yleiset syyt maksuvaikeuksille havaittaisiin riittävän ajoissa, vähenisi etenkin konkurssien määrä huomattavasti. Joskus syitä on hankala havaita ajoissa, sillä esimerkiksi maailmantilanne saattaa muuttaa yhtäkkiä merkittävästi, eikä sitä pysty ennustamaan.

Lisäksi tutkittiin vuoden 2019 ja 2022 tilastotietoja konkurssi- ja yrityssaneeraushakemuksista sekä vertailtiin niitä toisiinsa. Tutkimuksessa huomattiin, että konkurssihakemuksia on jopa kahdeksan kertaa enemmän, kuin yrityssaneeraushakemuksia. Tämä kertoisi siitä, että yrityssaneeraushakemuksia lähdetään tekemään liian myöhään ja osakeyhtiön ainoa vaihtoehto on hakeutua konkurssiin. Mikäli osakeyhtiöt olisivat hakeutuneet ensin yrityssaneeraukseen ja se olisi epäonnistunut, olisi yrityssaneeraushakemusten määrä saman verran, kuin konkurssihakemusten.

Vaikka COVID-19 pandemia on vaikuttanut huomattavasti koko maailman tilanteeseen, on konkurssi- ja yrityssaneeraushakemusten määrä pysynyt silti hyvin samana ennen koronapandemiaa sekä sen jälkeen. Tähän on vaikuttanut se, että valtio on tarjonnut yrityksille hyvin suuria COVID-19 pandemian aiheuttamaa tukia, joiden avulla yritykset ovat pystyneet jatkamaan toimintaansa ja selviytymään pakollisista maksuista, vaikka myynti on vähentynyt lähes olemattomiin. (Yritysten tukena, yhteiskunnan hyväksi – Kuinka kustannustuet auttoivat yrityksiä selviämään koronapandemiasta 2020-2022 – hankkeen loppuraportti.)

Tutkimuksessa selvitettiin syitä osakeyhtiön maksuvaikeuksille, joita on paljon. Etenkin maailmantilanteen takia aiheutuneet maksuvaikeudet eivät ole yrittäjän tai johdon omista virheistä johtunut tilanne, joten koronatuki oli varmasti suuri helpotus kaikille maksuvaikeuksiin joutuneille osakeyhtiöille. Koska osakeyhtiöiden maksuvaikeudet johtuvat myös yrityksen sisäisistä tekijöistä, tulisi yrittäjän varmistaa, että yrityksen johtoasemassa on henkilöitä, joilla on tietämys yrityksen talouden hoitamisesta.

Ennustettavissa kuitenkin on, että osakeyhtiöiden konkurssi- ja yrityssaneeraushakemusten määrä kasvaa lähivuosina. Määrä on ollut pitkään pienessä kasvussa vuosien ajan ja nykyisen maailmantilanteen takia osakeyhtiöiden toiminnan kannattavuus saattaa olla haasteellista. Nykyään yritykset saavat paljon erilaisia tukia valtiolta ja yrityksille löytyy paljon ilmaistakin talousneuvontaa, mutta se ei silti vaikuta osakeyhtiön taloustilanteeseen niin merkittävästi, että se estäisi yrityksen maksuvaikeudet.

Tutkimuksessa pyrittiin etenemään johdonmukaisesti ja siten, että lukijan on helppo pysyä mukana. Opinnäytetyön rakenne tehtiin siten, että se etenee siinä järjestyksessä, kuin maksuvaikeudet etenevät insolvenssimenettelyihinkin. Tutkimuksen toteutus sujui ongelmitta, sillä tutkimusmateriaalin saaminen tapahtui nopeasti ja sen tulkitseminen oli helppoa. Tähän vaikutti se, että materiaalin kerääminen alkoi jo puoli vuotta ennen opinnäytetyön kirjoittamista. Aikaa tutkimuksen toteuttamiseen oli riittävästi.

10.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyötä tehdessä tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkijan on noudatettava tutkimuksessaan rehellisyyttä ja huolellisuutta kaikilla osa-alueilla. Tutkimusta tehdessä syntyy tutkimusaineistoa, joka tulee tallentaa ja säilyttää asianmukaisella tavalla. Etenkin henkilö- ja muut salassa pidettävät tiedot kuuluvat hyvin vahvasti hyvän tieteellisen käytännön alle. (Hyvä tieteellinen käytäntö 2021.)

Tutkimukseen ei tarvittu tutkimuslupaa. Opinnäytetyön aihe on eettisesti valikoitu, sillä sitä oli mahdollisuus tutkia, eikä aihe loukkaa kenenkään ihmisarvoja tai oikeuksia. Opinnäytetyön lähteaineisto perustuu hyvin pitkälti eri säädösten tarkasteluun, joten tutkimustyössä käytettävät lähteet ovat hyvin luotettavia ja mahdollisimman ajankohtaisia, sekä kaikki käytetyt lähteet ovat merkitty lähdeluetteloon sekä tekstiviitteisiin. Oikeusrekisterikeskukselta saadut tiedot konkurssiin ja yrityssaneeraukseen hakeneista yrityksistä ovat julkisia tietoja, eikä näin ollen salassapidettävää aineistoa opinnäytetyössä ollut.

Tekstiviitteet ja lähdeluettelo on pyritty tekemään JAMKin ohjeiden mukaisesti. Tutkimustuloksia ei ole vääristelty, vaan ne on pyritty arvioimaan ja ratkaisemaan avoimesti ja parhaalla mahdollisella tavalla.

10.3 Jatkotutkimusaihe

Jatkotutkimusaiheena voisi olla osakeyhtiöiden syyt maksuvaikeuksille ja insolvenssimenettelyihin, tai tutkimusta voisi laajentaa koskemaan esimerkiksi muitakin yhtiömuotoja. Tämän avulla päästäisiin paremmin perille siitä ongelmasta, mikä maksuvaikeuksia aiheuttaa. Nousisiko jokin syy erityisesti esille vai onko syitä niin monia erilaisia, että tilanteeseen on ihan mahdotonta vaikuttaa?

Lisäksi tilastotietojen avulla huomattiin, että yrityssaneeraushakemuksia oli huomattavasti vähemmän, kuin konkurssihakemuksia. Jatkotutkimusaiheena voisi myös olla, että miten osakeyhtiöiden maksuvaikeudet havaitaan riittävän ajoissa, jotta tilanteeseen ehtii vielä puuttua ja yrityssaneeraus olisi mahdollista.

Lähteet

Budjetointiprosessi. 2020. Artikkelit Suomi.fi:n www-sivuilla 24.6.2020. Viitattu 23.3.2023.
<https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yrityksen-taloushallinto/opus/budjetointi/budjetointiprosessi>.

Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). 2021. Artikkelit Tutkimuseettisen neuvottelukunnan sivulla. 7.7.2021. Viitattu 19.12.2022.
<https://tenk.fi/fi/tiede/tilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>.

Jokela, J. 2020. Tratan merkitys yritysperinnässä ja luottotietotoiminnassa. Asiantuntijalausunto Eduskunta.fi www-sivuilla 4.6.2020. Viitattu 7.2.2023.
<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2020-AK-332118.pdf>.

Juuti, P. & Puusa, A. 2021. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. 2. uud. p. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 23.3.2023. <https://bookbeat.fi>, Bookbeat.

Kajanoja, L. 2022. Talouspolitiikan koordinaattori Lauri Kajanoja: Inflaatio kiihtynyt, kenen on vastuu? Artikkelit Valtioneuvosto.fi www-sivuilla 29.6.2022. Viitattu 28.2.2023.
<https://valtioneuvosto.fi/-/10623/inflaatio-on-kiihtynyt-kenen-on-vastuu->

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.3.2023. <https://janet.finna.fi>, Booky.

Konkurssi. 2020. Artikkelit Oikeus.fi:n www-sivuilla 7.12.2020. Viitattu 8.2.2023.
<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiat/velatkonkurssiyrityssaneeraus/konkurssi.html>.

Konkurssilaki 120/2004. Annettu 20.2.2004. Viim. muutos 25.5.2022. Viitattu 20.12.2022.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040120>.

Konkurssin aiheuttamat muutokset – osakeyhtiö ja osuuskunta. N.d. Artikkelit Vero.fi:n www-sivuilla. Viitattu 21.1.2023.
<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yritystoiminta/toiminnan-lopettaminen/konkurssin-aiheuttamat-muutokset/>.

Konkurssit vuositasolla toimialoittain 2012-2021. Tilasto Tilastokeskuksen www-sivuilla. 2021. Viitattu 13.3.2023.
https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_kony/statfin_kony_pxt_13fg.px/table/tableViewLayout1/.

Koulu, R. & Lindfors, H. 2021. Maksukyvyttömyys: yritys velkojana ja velallisena. 2. uud. p. Helsinki: Kauppakamari. Viitattu 31.1.2023. <https://janet.finna.fi>, KauppakamariTieto.

Könkkölä, M. & Linna, T. 2020. Konkurssioikeus. 2. uud. p. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 1.2.2023. <https://janet.finna.fi>, Alma Talent verkkokirjahylly.

Laki konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä 137/2004. Annettu 20.2.2004. Viim. muutos 25.5.2022. Viitattu 23.3.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040137#a25.5.2022-391>.

Laki yrityksen saneerauksesta 47/1993. Annettu 25.1.1993. Viim. muutos 25.5.2022. Viitattu 22.12.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930047#a25.5.2022-386>.

Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. 4. uud. p. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 10.2.2023. <https://janet.finna.fi>, Alma Talent verkkokirjahylly.

Linna, T. 2019. Prosessioikeuden oppikirja. 2. uud. p. Helsinki: Alma Talent. Viitattu 3.2.2023. <https://janet.finna.fi>, Alma Talent verkkokirjahylly.

Maksuvaikeuksista ja rahoituskriisistä selviytyminen. 2021. Artikkelit Suomi.fi:n www-sivuilla 15.6.2021. Viitattu 23.3.2023. <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/taloudelliset-vaikeudet/opas/talousvaikeuksiin-joutuminen/maksuvaikeuksista-ja-rahoituskriisista-selviytyminen>.

Neuvonnan ohjeita. N.d. Artikkelit Takuusäätiö.fi:n www-sivuilla. Viitattu 23.3.2023. <https://www.takuusaatio.fi/palvelut-ja-materiaalit/velkalinjat-ja-kysy-rahasta-chat/neuvonnan-ohjeita/>.

Nieminen, K. & Lähteenmäki, N. 2021. Empiirinen oikeustutkimus. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 23.3.2023. <https://kirja.elisa.fi>, Elisa Kirja.

Oikeudenkäymiskaari 4/1734. Annettu 1.1.1734. Viim. muutos. 8.7.2022. Viitattu 8.2.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1734/17340004000>.

Perintä yritysten välisessä kaupassa. N.d. Artikkelit Yrittäjät.fi:n www-sivuilla. Viitattu 7.2.2023. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/markkinointi-ja-myynti/laskutus/perinta-yritysten-valisessa-kaupassa/>.

Pikkarainen, S. N.d. Lainoppia ja empiiristä oikeustutkimusta. Artikkelit Ulapland.fi:n www-sivuilla. Viitattu 28.2.2023. <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=ac673275-3b07-40e9-949f-4ae28f7cd7ec>.

Protestilista. 2023. Lista Suomen Asiakastieto Oy:n www-sivuilla 7.2.2023. Viitattu 7.2.2023. <https://www.asiakastieto.fi/yritykset/kayttaja/tilatut-palvelut/protestilista?id=ZziXSVKOVmX064YOH9Dq>.

Silen, M. 2020. Tratta eli julkisuusuhkainen maksukehoitus. Artikkelin Helsingin Seudun Kaupparin www-sivuilla 13.7.2020. Viitattu 7.2.2023.
<https://helsinki.chamber.fi/tratta-eli-julkisuusuhkainen-maksukehoitus/>.

Tietoa osakeyhtiön konkurssista kaupparekisterin näkökulmasta. 2021. Artikkelin Patentti- ja rekisterihallituksen www-sivuilla 3.9.2021. Viitattu 15.3.2023.
<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen/konkurssi.html>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi. Viitattu 2.3.2023. <https://janet.finna.fi>, Ellibslibrary.

Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen markkinavaikutukset: EU:n toimet. 2023. Artikkelin consilium.europa.eu:n www-sivuilla 13.2.2023. Viitattu 28.2.2023.
<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/#energy>.

Vilkka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5. uud. p. Jyväskylä: PS-Kustannus. Viitattu 14.3.2023.
<https://janet.finna.fi>, Ellibslibrary.

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi. Viitattu 23.3.2023.
<http://hanna.vilkka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>.

Yrityksen maksuhäiriömerkinnät. 2022. Artikkelin Suomi.fi:n www-sivuilla 1.12.2022. Viitattu 7.2.2023.
<https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/taloudelliset-vaikeudet/opas/talousvaikeuksiin-joutuminen/yrityksen-maksuhairiomerkinnaat>.

Yrityksen maksukyvyttömyys. 2022. Artikkelin Suomi.fi:n www-sivuilla 30.11.2022. Viitattu 19.3.2023.
<https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/taloudelliset-vaikeudet/opas/talousvaikeuksiin-joutuminen/yrityksen-maksukyvyttömyys>.

Yrityksen talousvaikeudet ja niiden ehkäisy. 2022. Artikkelin Suomi.fi:n www-sivuilla 26.10.2022. Viitattu 19.3.2023.
<https://www.suomi.fi/oppaat/yrityksen-talousvaikeudet/tee-nama-ensin/arvioi-tilanne>.

Yrityssaneeraus. 2022. Artikkelin Suomi.fi:n www-sivuilla 30.11.2022. Viitattu 10.3.2023.
<https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/taloudelliset-vaikeudet/opas/velkojen-jarjestely/yrityssaneeraus>.

Yritysten tukena, yhteiskunnan hyväksi – Kuinka kustannustuet auttoivat yrityksiä selviämään koronapandemiasta 2020-2022 – hankkeen loppuraportti. N.d. Artikkelit Valtiokonttori.fi:n www-sivuilla. Viitattu 22.3.2023.

<https://www.valtiokonttori.fi/koronatukiraportti/>.

Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. 2023. Tilastotieto Patentti- ja rekisterihallituksen www-sivuilla 3.1.2023. Viitattu 14.3.2023.

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>.